

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Andreja Kunčnik

Zadovoljstvo stanovalcev z življenjem v domu za stare
Sončni dom

Diplomsko delo

Ljubljana 2016

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Andreja Kunčnik

Zadovoljstvo stanovalcev z življenjem v domu za stare
Sončni dom

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Bojana Mesec

Ljubljana 2016

PREDGOVOR

Generacija mojih starih staršev je domove za stare bolj poznala še pod izrazom hiralnice. Že sama beseda zveni izjemno neprijetno, pove nam, da so tam ljudje hiralni, umirali. Babico sem kot otrok večkrat slišala slišala reči: »Samo v dom ne!« Ko je kasneje v starosti zbolela za demenco in je potrebovala vedno več pomoči pri vsakodnevni opravi in skrbi zase, smo se kot družina znašli v velikem precepu. Skrb za povsem onemoglega starega človeka je veliko psihično in fizično breme za svoje.

Prav lastna izkušnja iz družine me je spodbudila, da sem se takrat odločila, da v okviru študijskih obveznosti prakso opravi v enem izmed domov za stare. Tako sem se na lastne oči prepričala, da tja stari ljudje ne hodijo samo umirat in da naši domovi za stare še zdaleč niso več podobni tistim iz spominov moje babice.

Domovi za stare imajo sicer v splošnem prepričanju še vedno slab sloves in tudi sama sem mnenja, da je prostora za izboljšave še veliko. Za življenje v domu se vglavnem odločajo le tisti, ki so se tja bolj ali manj prisiljeni preseliti, ker nimajo druge možnosti. Število takih se sicer v Sloveniji še vedno povečuje, glede na povpraševanje je domskih kapacitet pri nas premalo.

Ko se star človek preseli v dom za stare, to postane kraj njegovega življenja. In čeprav ustanova ne more nadomestiti domačega okolja, lahko z zagotavljanjem kakovostnih storitev ter z dobrimi medsebojnimi odnosi in sodelovanjem stanovalcev, svojcev in strokovnih delavcev, postane prijeten kraj za življenje. Z diplomsko nalogo sem želela ugotoviti, kako so stanovalci Sončnega doma zadovoljni s strokovnim osebjem in storitvami v domu.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem stanovalcem in zaposlenim v Sončnem domu, da so me prijazno sprejeli in mi pomagali pri izdelavi diplomske naloge. Za vso pomoč in potrpežljivost se iskreno zahvaljujem mentorici doc. dr. Bojani Mesec, vsem bližnjim, zlasti staršem, pa za nenehno podporo in spodbudo.

IZJAVA

Spodaj podpisani/-a **ANDREJA KUNČNIK**, študent/-ka univerzitetnega dodiplomskega študija Socialno delo, Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani, z vpisno številko 06050034, s svojim podpisom izjavljam, da sem avtor/-ica diplomskega dela z naslovom:

»ZADOVOLJSTVO STANOVALCEV Z ŽIVLJENJEM V DOMU ZA STARE SONČNI DOM«.

S svojim podpisom zagotavljam:

- da je predloženo diplomsko delo rezultat mojega samostojnega raziskovalnega dela ter da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev citirana in navedena v seznamu virov, ki je sestavni del predloženega diplomskega dela;
- da se zavedam, da je plagiatstvo, ne glede na obliko in način predstavljanja tujega avtorskega dela kot svojega, v nasprotju z akademsko etiko in s pričakovanimi moralnimi prepričanji ter pomeni hujšo kršitev pravil in predpisov, ki urejajo to področje, kot tudi posledic, ki jih ima takšno dejanje za predloženo delo in z njim povezani status;
- da sem seznanjen/-a z določili Pravilnika o diplomskem delu in diplomskem izpitu;
- da je predloženo pisno delo identično elektronski verziji istega dela;
- da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 16/07, 68/08 in 110/13) dovoljujem, da se zgoraj navedeno diplomsko delo objavi v digitalni zbirki eGradiva in repozitoriju UL.

V Ljubljani, 20. 8. 2016

Podpis avtorja/-ice:

S svojim podpisom:

- dovoljujem knjižnici Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani uporabo svojega rojstnega datuma za namen obdelave diplomskega dela v sistemu COBISS;
- soglašam z objavo svojega diplomskega dela na svetovnem spletu;

V Ljubljani, 20. 8. 2016

Podpis avtorja/-ice:

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Andreja Kunčnik

Naslov naloge: Zadovoljstvo stanovalcev z življenjem v domu za stare Sončni dom

Kraj: Ptuj

Leto: 2016

Št. strani: 81

Št. prilog: 2

Št. grafov: 31

Št. tabel: 31

Mentorica: doc. dr. Bojana Mesec

Ključne besede: institucionalno varstvo, dom za stare, socialno delo, zadovoljstvo stanovalcev, staranje prebivalstva, potrebe v starosti

Povzetek: Naloga prikazuje zadovoljstvo stanovalcev z življenjem v domu za stare Sončni dom. Teoretični del naloge predstavlja poglede in mnenja različnih strokovnjakov in avtorjev o staranju, potrebah v starosti in institucionalnem varstvu, namenjenem starim ljudem, ter o socialnem delu s starimi ljudmi in socialnem delu v domu za stare. Predstavila sem tudi dom za stare Sončni dom, kjer sem opravila kvantitativno raziskavo o zadovoljstvu stanovalcev z življenjem v domu. Raziskovala sem, kako so zadovoljni z različnimi storitvami v domu, ali obstajajo povezave med splošnim zadovoljstvom in starostjo, izobrazbo, časom bivanja v domu in vrsto sobe, v kateri so nastanjeni, ter kako so na splošno zadovoljni z življenjem v Sončnem domu.

Title: Satisfaction of Residents with Living in Home for Older People Sončni dom

Keywords: institutional care, home for older people, social work, satisfaction of residents, getting old, needs in old age

Abstract: The thesis shows level of satisfaction of residents with living in the home for older people Sončni dom. Theoretical part presents views and opinions of different experts and authors about ageing, needs in old age, about institutional care for the elderly, social work with old people and social work in homes for older people. I also described Sončni dom, where I did my research about satisfaction of its residents with living circumstances. I tried to find out about level of content with home's services, level of general satisfaction with living in this home and whether there are correlations between general satisfaction and age, education, period of time the residents have been living in this home and type of room.

KAZALO VSEBINE

ZADOVOLJSTVO STANOVALCEV Z BIVANJEM V SONČNEM DOMU

PREDGOVOR

1. TEORETIČNI UVOD	1
1.1. STARANJE PREBIVALSTVA	1
1.2. POTREBE V STAROSTI	4
1.3. OBLIKE SKRBI ZA STARE LJUDI	5
1.3.1. JAVNI SEKTOR	6
1.3.2. ZASEBNI SEKTOR	8
1.3.3. PROSTOVOLJSKI SEKTOR	8
1.4. INSTITUCIONALNO VARSTVO STARIH LJUDI	9
1.4.1. DOMOVI ZA STARE	10
1.4.2. ZADOVOLJSTVO STANOVALCEV V DOMU ZA STARE	15
1.4.3. SONČNI DOM	19
1.5. SOCIALNO DELO S STARIMI	20
1.5.1. SOCIALNO DELO V DOMU ZA STARE	22
2. PROBLEM	26
3. METODOLOGIJA	28
3.1. VRSTA RAZISKAVE	28
3.2. MERSKI INSTRUMENT	28
3.3. POPULACIJA IN VZOREC	30
3.4. ZBIRANJE PODATKOV	30
3.5. ANALIZA PODATKOV	30
4. REZULTATI IN RAZPRAVA	31
5. SKLEPI	71
6. PREDLOGI	73
7. LITERATURA IN VIRI	74
8. PRILOGE	77
PRILOGA 1: VPRAŠALNIK	77
PRILOGA 2: ZBIRNIK PODATKOV	81

KAZALO TABEL

Tabela 1.1.: Zastopanost stanovalcev doma glede na spol.....	19
Tabela 4.1.: Zastopanost stanovalcev glede na spol.....	31
Tabela 4.2.: Starost stanovalcev.....	32
Tabela 4.3.: Izobrazba.....	33
Tabela 4.4.: Kako dolgo ste že v Sončnem domu?.....	34
Tabela 4.5.: Zakaj ste se odločili preseliti v dom?.....	35
Tabele 4.6.: Ste nastanjeni v eno- ali dvoposteljni sobi?.....	36
Tabela 4.7.: Ali ste s sobo zadovoljni?.....	37
Tabela 4.8.: Ali ste zadovoljni s skupnimi prostori v domu?.....	39
Tabela 4.9.: Ali ste zadovoljni z zagotavljanjem zasebnosti v domu?.....	40
Tabela 4.10.: Kako pogosto imate stike s svojci?.....	42
Tabela 4.11.: Kako pogosto imate stike s prijatelji, sosedi, ki ste jih imeli pred selitvijo v dom?.....	43
Tabela 4.12.: Kako pogosto se družite z drugimi stanovalci doma?.....	44
Tabela 4.13.: Kako pogosto se udeležujete skupinskih aktivnosti, ki so vam na voljo?.....	45
Tabela 4.14.: Ali se kdaj počutite osamljeni?.....	46
Tabela 4.15.: Ali ste zadovoljni z osebjem v domu?.....	47
Tabela 4.16.: Ali ste zadovoljni s čistočo in vzdrževanjem bivalnih prostorov v domu?.....	49
Tabela 4.17.: Ali ste zadovoljni s hrano v domu?.....	50
Tabela 4.18.: Ali ste zadovoljni z negovalno službo v domu?.....	52
Tabela 4.19.: Ali ste zadovoljni z zdravstveno službo v domu?.....	54
Tabela 4.20.: Ali zaposleni v domu upoštevajo vaše mnenje in pripombe, če jih imate?.....	55
Tabela 4.21.: Ali ste zadovoljni z možnostmi razporejanja svojih aktivnosti skozi dan?.....	56
Tabela 4.22.: Na koga se napogosteje obrnete, ko imate težave?.....	58
Tabela 4.23.: Kako pogosto se s težavami obrnete na socialno službo?.....	60
Tabela 4.24.: Ali ste zadovoljni z delom socialne službe?.....	61
Tabela 4.25.: Ali ste na splošno zadovoljni z življenjem v Sončnem domu?.....	62
Tabela 4.26.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na starost.....	63
Tabela 4.27.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na izobrazbo.....	65
Tabela 4.28.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na to, kako dolgo stanovalci živijo v Sončnem domu.....	66
Tabela 4.29.: Zadovoljstvo s sobo glede na vrsto sobe.....	68
Tabela 4.30.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na vrsto sobe.....	69

KAZALO GRAFOV

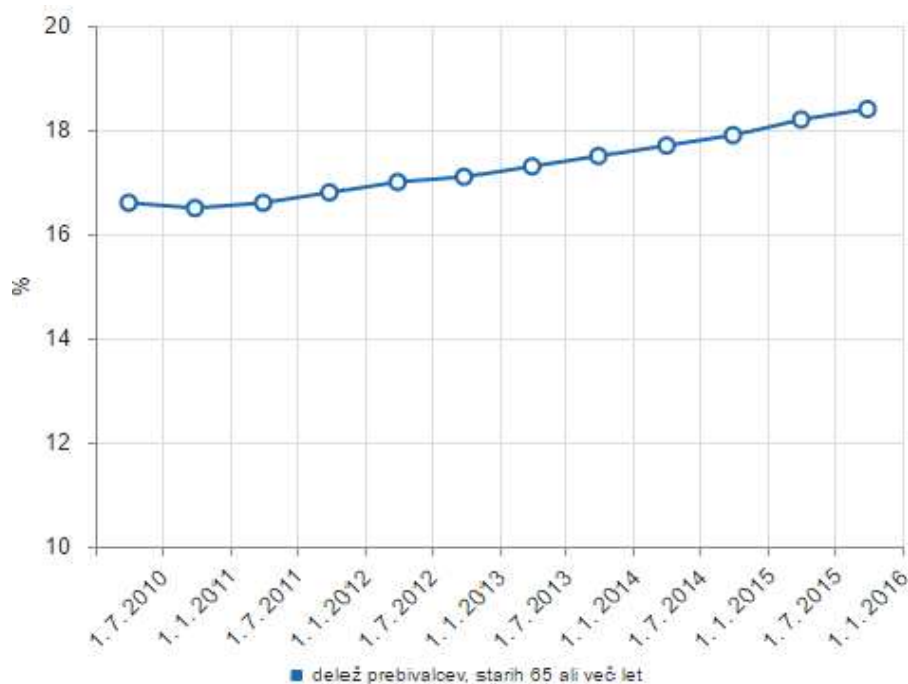
Graf 1.1.: Delež prebivalcev, starih 65 let ali več.....	1
Graf 4.1.: Zastopanost stanovalcev glede na spol.....	31
Graf 4.2.: Starost stanovalcev.....	32
Graf 4.3.: Izobrazba.....	33
Graf 4.4.: Kako dolgo ste že v Sončnem domu?.....	34
Graf 4.5.: Zakaj ste se odločili preseliti v dom?.....	35
Graf 4.6.: Ste nastanjeni v eno- ali dvoposteljni sobi?.....	36
Graf 4.7.: Ali ste s sobo zadovoljni?.....	37
Graf 4.8.: Ali ste zadovoljni s skupnimi prostori v domu?.....	39
Graf 4.9.: Ali ste zadovoljni z zagotavljanjem zasebnosti v domu?.....	40
Graf 4.10.: Kako pogosto imate stike s svojci?.....	42
Graf 4.11.: Kako pogosto imate stike s prijatelji, sosedi, ki ste jih imeli pred selitvijo v dom?.....	43
Graf 4.12.: Kako pogosto se družite z drugimi stanovalci doma?.....	44
Graf 4.13.: Kako pogosto se udeležujete skupinskih aktivnosti, ki so vam na voljo?.....	45
Graf 4.14.: Ali se kdaj počutite osamljeni?.....	46
Graf 4.15.: Ali ste zadovoljni z osebjem v domu?.....	47
Graf 4.16.: Ali ste zadovoljni s čistočo in vzdrževanjem bivalnih prostorov v domu?.....	49
Graf 4.17.: Ali ste zadovoljni s hrano v domu?.....	50
Graf 4.18.: Ali ste zadovoljni z negovalno službo v domu?.....	52
Graf 4.19.: Ali ste zadovoljni z zdravstveno službo v domu?.....	54
Graf 4.20.: Ali zaposleni v domu upoštevajo vaše mnenje in pripombe, če jih imate?.....	55
Graf 4.21.: Ali ste zadovoljni z možnostmi razporejanja svojih aktivnosti skozi dan?.....	56
Graf 4.22.: Na koga se napogosteje obrnete, ko imate težave?.....	58
Graf 4.23.: Kako pogosto se s težavami obrnete na socialno službo?.....	60
Graf 4.24.: Ali ste zadovoljni z delom socialne službe?.....	61
Graf 4.25.: Ali ste na splošno zadovoljni z življenjem v Sončnem domu?.....	62
Graf 4.26.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na starost.....	63
Graf 4.27.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na izobrazbo.....	65
Graf 4.28.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na to, kako dolgo stanovalci živijo v Sončnem domu.....	66
Graf 4.29.: Zadovoljstvo s sobo glede na vrsto sobe.....	68
Graf 4.30.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na vrsto sobe.....	69

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. STARANJE PREBIVALSTVA

V Sloveniji je v začetku leta 2016 delež prebivalcev, starih 65 ali več let, znašal kar 18,4%, v zadnjih 5 letih se je tako povišal za skoraj 2%, kar prikazuje tudi spodnji graf (Statistični urad RS. Število in sestava prebivalstva).

Graf 1.1.: Delež prebivalcev, starih 65 let ali več (Statistični urad RS. Število in sestava prebivalstva)

Prebivalstveni strokovnjaki so mnenja, da se bo ta trend v prihodnosti nadaljeval in še stopnjeval, ter svarijo, da smo kot družba na takšne spremembe slabo pripravljeni.

Povprečna življenjska doba se daljša in število starejšega prebivalstva narašča. S starostjo pa se kljub izrednemu napredku v medicinski stroki pogosto pojavijo

različne bolezni, upešanje moči in posledično potreba po pomoči pri vsakodnevnih opravilih v življenju.

Staranje je kompleksen proces, ki ga lahko opredelimo kot biološki, kulturni, ekonomski, socialni in fenomenološki pojav. Običajno ga reduciramo le na prvi dve oznaki, ker sta najbolj dostopni naši neposredni izkušnji. Biološko starost merimo v vsakdanjosti s časovnimi enotami, rojstnimi dnevi in npr. z upokojitvenim pragom. Eksperti pa s spremembami v ožilju, v celicah in z razumevanjem genske strukture. Starost je tudi kulturni pojav, ki je odvisen od navad, vrednot in simbolov, o čemer se lahko prepričamo s primerjavo različnih družb ali pa različnih časovnih obdobj znotraj neke družbe. Ljudje iste (kronološke) starosti so v različnih kulturnih kontekstih vrednoteni različno. Starost je, podobno kot otroštvo, fenomen »generacijskih razlik«. Od številnih dejavnikov je odvisno, kakšno bo razvrščanje ljudi v eno ali drugo generacijo, kako je ena generacija razumljena s strani druge in kakšen je odnos med njimi (Dragoš 2000: 293).

Pečjak (2007: 14) ugotavlja, da imamo, kadar govorimo ali pišemo o starosti in staranju, največkrat v mislih človekovo koledarsko starost ali preživeta leta, in dodaja, da je to le eden od petih vidikov starosti, ostali so še biološki, socialni, subjektivni in vedenjski.

Ramovš (2003: 74-75) pa starost z vidika socialnega funkcioniranja deli na 3 podobdobja:

- zgodnje starostno obdobje od 66. do 75. leta, ko je človek ponavadi še dokaj zdrav in živi zelo dejavno,
- srednje starostno obdobje od 76. do 85. leta, ko človeku ponavadi že precej opešajo moči in se mora fizično prilagoditi in doživljajsko privaditi na upadanje moči, hkrati v tem času večini že umre zakonec, povečano je izgubljanje vrstnikov,
- pozno starostno obdobje po 86. letu starosti, ko večina že potrebuje veliko pomoči pri vsakdanjem življenju.

Za večino ljudi je zavedanje, da prihajajo v življenjsko obdobje, ko bodo praviloma za vsakdanje dejavnosti potrebovali vedno več pomoči, oz. kot ga imenuje Pečjak (1998: 13), »tretje življenjsko obdobje« izjemno boleče in stresno. Pečjak pojmuje staranje kot proces pridobivanja in izgubljanja, ki poteka povezano in sočasno. Pravi, da človek v vsakem življenjskem obdobju nekaj pridobiva in nekaj izgublja, razlika pa je v tem, da »v mladosti več pridobiva kot izgublja, v starosti pa več izgublja kot pridobiva« (Pečjak 1998: 12).

Nekateri se s tem soočijo lažje kot drugi in svojo starost skrbno načrtujejo ter se pripravijo na vse možne scenarije.

Banič Govc (2012: 38-39) meni, da je ob prvih znakih človekovega pešanja pogovor o prilagojenem načinu življenja nujna, a ponavadi za starostnika in tudi njegove svojce zelo boleča tema, a hkrati dodaja, da je pomembno, da se človek vnaprej pripravi na svojo starost.

Še vedno pa je veliko starostnikov, ki o tem ne razmišljajo ali pa se prepričujejo, da bodo ne glede na vse zmogli sami, in so toliko bolj čustveno prizadeti, če se zgodi kaj, česar niso predvidevali, in nenadoma potrebujejo tujo pomoč.

Skoraj vsem starim ljudem je skupno to, da si želijo čim dalj časa ostati samostojni in biti sposobni sami poskrbeti zase.

V Sloveniji sicer še vedno veliko starih ljudi, tudi ko zbolijo in potrebujejo oskrbo, ostane v domačem okolju in za njih skrbijo svojci, Ramovš (2016:16) navaja, da je takih primerov okrog 75%.

V preteklosti so bili vedno svojci tisti, ki so skrbeli za svoje ostarele bolne bližnje, vendar je bila povprečna življenjska doba takrat krajša in je bila tudi skrb za ostarele svojce potrebna krajši čas. Poleg tega se je po industrializaciji spremenila vloga žensk v družini, te so se zaposlovale in poleg službe več niso mogle opravljati vloge negovalke (Ramovš 2003: 227).

Pojavile so se bolj izrazite potrebe po programih pomoči za stare ljudi in množičnejše povpraševanje po njih.

1.2. POTREBE V STAROSTI

Ljudje smo kompleksna bitja in imamo veliko potreb. Tu ne mislim na biološke, fizične potrebe, ki morajo biti zagotovljene, da sploh preživimo. V mislih imam potrebe, ki morajo biti zagotovljene, da smo mi kot posamezniki v življenju zadovoljni.

Po Ramovšu (2003: 92-129) so take temeljne potrebe pri starem človeku naslednje:

- *Potreba po materialni preskrbljenosti.* To je potreba, ki ima skozi vse življenje človeka prednost pred ostalimi potrebami, možnost zadovoljevanja te potrebe pa je odvisna predvsem od denarnega dohodka, s katerim človek razpolaga. Starostno obdobje je glede zadovoljevanja te potrebe zelo podobno ostalim obdobjem v življenju, več je pa poudarka na zadovoljevanju te potrebe z vidika zdravja (Ramovš 2003: 93-95).
- *Potreba po ohranjanju telesne, duševne in delovne svežine.* Za zadovoljevanje te potrebe je pomembno, da star človek skrbi za dovolj gibanja in primerno prehranjevanje. Bistvenega pomena je, da se v nobenem obdobju svoje starosti telesno, duševno in delovno ne zanemari in prepusti životarjenju (Ramovš 2003: 95-96).
- *Potreba po osebni medčloveški odnosu.* Potreba po tesni medčloveški povezanosti z nekom, ki mu starostnik zaupa, za katerega čuti, da ga sprejema takšnega, kakršen je, in da ga ima rad. Da je ta potreba zadovoljena, je dovolj že, da ima star človek tak kakovosten odnos in reden osebni stik z eno osebo, ki jo ima za »svojo« (Ramovš 2003: 98-103).
- *Potreba po predajanju življenjskih izkušenj in spoznanj mladi in srednji generaciji.* Človekove življenjske izkušnje so njegovo največje in najbolj osebno bogastvo. S tem ko star človek predaja svoje življenjske izkušnje in spoznanja drugim ljudem in ko vidi, da jih mlajše generacije poslušajo in

jemljejo resno, doživlja svoje življenje kot nekaj vrednega (Ramovš 2003: 105).

- *Potreba po doživljanju smisla starosti.* Star človek mora za zadovoljitev te potrebe starost sprejeti s prepričanjem, da je tudi to obdobje življenja smiselno; starost mora sprejeti kot posebno obdobje življenja, ki ima svoje posebne možnosti in naloge in tudi svoje posebne omejitve in težave (Ramovš 2003: 110-111).
- *Potreba po negi v starostni onemoglosti.* Star človek si praviloma zelo težko prizna, da je oslabil, da je nebogljen in onemogel, ter zelo težko sprejema pomoč – to povzroči občutek razvrednotenosti, saj sta prevladujoči vrednoti današnjega časa ravno avtonomija in neodvisnost. Pogoji za zadovoljitev potrebe po negi v starostni onemoglosti je, da onemogli starostnik svojo onemoglost sprejme, kar pa je v današnji zahodni civilizaciji kolektivno zavrta in tabuizirana tema (Ramovš 2003: 113-118).
- *Potreba po nesmrtnosti.* V preteklosti so potrebo po nesmrtnosti ljudje zadovoljevali z verovanjem v različne oblike posmrtnega življenja, vendar danes tradicionalne oblike verovanja v sodobni zahodni civilizaciji mnogim ljudem več ne zadovoljujejo njihovih duhovnih potreb niti nimajo namesto verovanja kakšne druge oblike, ki bi jih pristno zadovoljevala. Poleg vere v življenje po smrti sta načina, kako zadovoljiti to potrebo, skrb starostnika, da bi se ga po smrti spominjali, in prizadevanje, da za njim ostanejo njegova dela (Ramovš 2003: 120-123).

1.3. OBLIKE SKRBI ZA STARE LJUDI

V zadnjem desetletju so se v Sloveniji na področju skrbi za stare ljudi intenzivno razvijali programi storitev in programov za starejše, ki potrebujejo pomoč pri

vsakodnevnih dejavnostih in opravilih – oblikovala se je mreža storitev in programov socialnega varstva za stare ljudi (Mali 2009: 249).

Formalne oblike pomoči za stare ljudi obstajajo v Sloveniji v treh sektorjih: (1) v javnem sektorju izvajajo pomoč centri za socialno delo, domovi starejših občanov, centri za pomoč na domu, nosilci drugih javnih storitev v bivalnem okolju – stanovanjske oblike, denimo oskrbovana stanovanja, (2) v zasebnem sektorju in (3) v nevladnih in prostovoljskih organizacijah, denimo v društvih upokojencev ter skupinah starih ljudi za samopomoč (Mali 2009: 249-250).

1.3.1. JAVNI SEKTOR

V sklopu javnega sektorja lahko grobo ločimo socialnovarstvene storitve za odpravljanje socialnih stisk in težav ter storitve za stare ljudi v bivalnem okolju in institucionalno varstvo.

Socialnovarstvene storitve, ki jih izvajajo centri za socialno delo so:

- *Prva socialna pomoč*

Človek ponavadi poišče strokovno pomoč šele takrat, ko ugotovi, da sam ne more rešiti problema, in hkrati odpove njegova neformalna mreža pomoči in podpore (Milošević Arnold 2003: 27). Prva socialna pomoč pri starih ljudeh ponavadi vključuje tudi prepoznavanje stiske in posredovanje informacij o obstoječih možnostih pomoči in vrstah storitev (Mali 2009: 250).

- *Osebna pomoč*

Sestavljena je iz svetovanja, vodenja in socialne oskrbe. Spremembe, ki vplivajo na življenje starih ljudi, so lahko tako močne, da star človek potrebuje pomoč strokovnjaka, svetovanje in vodenje, v katerem bo dobil potrebno podporo za samostojno življenje (Mali 2009: 250). Pomembno je, da socialni delavec na človeka gleda celostno in da zna prepoznati starostnikove stiske, dati mu mora podporo in občutek varnosti (Milošević Arnold 2003: 27).

- *Pomoč družini za dom*

Pomoč za dom pomeni, da družinske člane usposobimo za boljše sožitje in funkcioniranje družine kot primarne človeške skupnosti. Družina ima zelo pomembno mesto v življenju starega človeka in jo je v primeru, če sama ne zmore oskrbovati starostnika, potrebno podpreti z ustreznimi storitvami (Milošević Arnold 2003: 28). Usmerjena je v ustvarjanje vzajemnih medgeneracijskih odnosov in medgeneracijsko pomoč (Mali 2009: 250).

- *Pomoč na domu*

Zajema gospodinjsko pomoč, pomoč pri vzdrževanju osebne higiene in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov. Starejšim ljudem omogoča, da čim dlje ostanejo v svojem domačem okolju, in jim kljub zmanjšanim zmožnostim omogoča kvalitetno življenje (Mali 2009: 251). Poleg centrov za socialno delo jo izvajajo še domovi za stare in zasebniki z ustrezno koncesijo (Milošević Arnold 2003: 28).

Storitve za stare ljudi v bivalnem okolju in institucionalno varstvo:

- *Center za pomoč na domu*

Gre za različne oblike organizirane praktične pomoči starim ljudem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem okolju, ampak se zaradi starosti ali hude invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami. S to storitvijo se lahko staremu človeku vsaj za določen čas nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu v zavodu (Mali 2009: 252).

- *Pomoč na daljavo*

Poznamo jo tudi pod imenom varovanje na daljavo. Gre za storitev neprekinjenega varovanja preko posebnega telefonskega aparata z rdečim gumbom, s katerim lahko uporabnik kadarkoli pokliče pomoč (Mali 2009: 252).

- *Dnevno varstvo oz. dnevni center*

Predstavlja alternativno obliko institucionalnega varstva, ki starostnikom zagotavlja socialno oskrbo, nego, zdravstveno varstvo in interesne dejavnosti za nekaj ur dnevno, ponavadi za čas, ko varstva ne morejo

zagotoviti svojci. S tem pomembno vplivajo na podaljševanje bivanja ljudi v lastnih domovih (Mali 2009: 251).

- *Oskrbovana stanovanja*

Institucionalno varstvo v oskrbovanih stanovanjih obsega osnovno in socialno oskrbo ter zdravstveno varstvo in nego. Storitve se izvaja v funkcionalno povezanih in potrebam starejših prilagojenih stanovanjih in je namenjena tistim starostnikom, ki do neke mere potrebujejo pomoč drugih oseb, vendar lahko še vedno živijo razmeroma samostojno življenje (Mali 2009: 252).

- *Domovi za stare*

Izvajajo institucionalno varstvo, osnovne storitve obsegajo bivanje, vzdrževanje prostorov in perila, prehrano, zdravstveno oskrbo in nego, varstvo, socialno oskrbo in osebno pomoč (Mali 2009: 251).

1.3.2. ZASEBNI SEKTOR

- *Domovi za stare*, ki so v lastništvu zasebnikov in imajo pridobljeno ustrezno koncesijo Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (Mali 2009: 252).
- *Socialni servis* obsega pomoč pri hišnih in gospodinjskih opravilih, storitvah za nego telesa, nadzor jemanja zdravil, izvajanje različnih oblik družabništva, tudi varovanje in nadziranje stanja uporabnika (Mali 2009: 253).

1.3.3. PROSTOVOLJSKI SEKTOR

- *Prostovoljne humanitarne organizacije* zagotavljajo materialno pomoč, pomoči pri delu, družabništvo (Mali 2009: 253).
- *Društva upokojencev* skrbijo za življenjske razmere svojih članov (Mali 2009: 253).

- *Skupine starih ljudi za samopomoč* delujejo kot prijateljske skupine in skozi pogovore pomembno prispevajo k procesu zadovoljevanja potreb po temeljnem medčloveškem odnosu in doživljanju smisla v starosti (Mali 2009: 253).
- *Univerza za tretje življenjsko obdobje* je namenjena izobraževanju starejših, tudi izobraževanju za razumevanje lastnega položaja v družbi in za aktivno delovanje starejših v družbi (Mali 2009: 253).

1.4. INSTITUCIONALNO VARSTVO STARIH LJUDI

Institucionalno varstvo po Zakonu o socialnem varstvu (Ur.l. RS, št. 54/92, 56/92, 1/99, 41/99, 36/2000, 54/2000, 26/01, 110/02, 2/04, 7/04, 36/04 – UPB1, 105/06, 114/06, 3/07 – UPB2, 23/07, 41/07, 62/10, 57/12) obsega vse oblike pomoči v zavodu, v drugi družini ali drugi organizirani obliki, s katerimi se upravičencem nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcije doma in lastne družine, zlasti pa bivanje, organizirana prehrana in varstvo ter zdravstveno varstvo.

Oblika institucionalnega varstva za stare ljudi pri nas so domovi za stare. Zakon o socialnem varstvu (ibid.) jo uvršča v javno službo in opredeljuje kot obliko socialnovarstvene storitve, ki je namenjena odpravljanju osebnih stisk in težav oseb, starejših od 65 let, ter drugih, ki zaradi starosti, bolezni ali drugih razlogov ne morejo živeti doma.

Domsko varstvo je v Sloveniji še vedno najbolj pogosta oblika skrbi za starejše. Po številu starostnikov, ki so vključeni v institucionalno domsko varstvo, se uvrščamo v sam evropski vrh, in za razliko od drugih evropskih držav je pri nas institucionalno varstvo cenejše od pomoči na domu (Jež: 2013: 24).

1.4.1. DOMOVI ZA STARE

Domovi za stare v Sloveniji so povezani v Skupnost socialnih zavodov Slovenije. Ta kot svojo temeljno nalogo svojih članov navaja zagotoviti čim bolj ugodno in stabilno okolje za izvajanje dejavnosti, ki izhajajo iz javnih pooblastil po Zakonu o socialnem varstvu. Skupnost socialnih zavodov Slovenije tudi pripravlja poročila o stanju in razmerah v slovenskih domovih za stare ljudi (Skupnost socialnih zavodov Slovenije. Predstavitev Skupnosti).

Do storitev v domovih so po zakonu upravičeni državljani Republike Slovenije, ki imajo v Sloveniji stalno prebivališče, in tujci, ki imajo dovoljenje za stalno bivanje (Skupnost socialnih zavodov Slovenije. Splošno o domovih in posebnih zavodih).

Dejavnost domov spremljajo in nadzirajo:

- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve,
- Ministrstvo za zdravje,
- Socialna inšpekcija,
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in
- Računsko sodišče,

domovi pa morajo imeti zagotovljeno tudi notranjo in zunanjo revizijo poslovanja (Skupnost socialnih zavodov Slovenije. Splošno o domovih in posebnih zavodih).

V začetku leta 2015 so kapacitete v Sloveniji skupno znašale 20.224 mest v 98 domovih in posebnih zavodih.

Od tega je v:

- javnih domovih za stare 13.823 mest v 54 zavodih,
- zasebnih domovih za stare 4.849 mest pri 39 izvajalcih s koncesijo in
- posebnih zavodih za odrasle 1.552 mest v 5 zavodih.

Poleg tega je bilo pri izvajalcih institucionalnega varstva za starejše z dovoljenjem za delo na voljo še 161 mest pri dveh izvajalcih (Skupnost socialnih zavodov Slovenije. Splošno o domovih in posebnih zavodih).

Domovi za stare v Sloveniji so večinoma kombinirani domovi odprtega tipa, kar pomeni da imajo ločen stanovanjski in negovalni del. V negovalnem delu živijo ljudje s hujšimi boleznimi, ki potrebujejo več pomoči, v stanovanjskem delu pa tisti, ki so sicer še samostojni pri opravljanju osnovnih življenjskih funkcij, vendar zaradi starostne oslabelosti, posledic kroničnih obolenj, družinskih razmer ali drugih razlogov ne morejo več živeti doma (Belič 1997: 128).

Sploh v preteklosti, danes pa vedno manj, so bili domovi za stare ponavadi odmaknjeni iz urbanih območij, nahajali so se na obrobjih mest ali vasi. Flaker (1998: 71) pravi, da je to ena izmed tipičnih značilnosti totalne ustanove. Stanovalci v instituciji živijo ločeno od ostalega prebivalstva, umaknjeni so iz naselja, izvzeti iz družbenega okolja, kar od daleč opozarja na stigmo uporabnikov teh ustanov. V zadnjih letih je vedno več domov za stare umeščenih v mestno okolje.

Stanovalci živijo v eno-, dvo- ali večposteljnih sobah, ponavadi pa ima vsako nadstropje skupen dnevni prostor, kjer se lahko družijo. V večini domov so na voljo različne organizirane dejavnosti, ki se jih lahko stanovalci po želji udeležujejo, delovna terapija in skupine za samopomoč. Stanovalci imajo tudi redno zdravniško oskrbo (Belič 1997: 129).

Oblika oskrbe v domovih se razlikuje v tri osnovne kategorije:

- *osnovna oskrba I* vključuje storitve osnovne oskrbe: nastanitev, prehrano, pranje in skrb za osebno higieno,
- *kategorija II* poleg osnovne vključuje še dodatno oskrbo: nadzor in varstvo delno pomičnih, obolelih oskrbovancev,
- *kategorija III a* je namenjena inkontinentnim, dementnim ali drugače težje obolelim oskrbovancem,

- *kategorija III b* pa vključuje še nenehni laični nadzor in obvezno strokovno pomoč za stalno izvajanje oskrbe (Varna starost. Pogosta vprašanja).

Ramovš (2003: 311-318) poleg domov za stare kot programe za popolno oskrbo v starosti navaja še oskrbniške družine, dnevno varstvo in hišne skupnosti, vendar priznava, da imajo večje ustanove za celostno oskrbo starih ljudi kot so domovi za stare, velike prednosti pri materialni oskrbi in posledično pri zadovoljevanju potrebe po materialni preskrbljenosti stanovalcev. Ramovš (2003: 313) tudi ugotavlja, da so domovi za stare v Sloveniji zelo veliki – v povprečju je v domu nastanjenih več kot 200 varovancev.

Mali (2008a: 157) dodaja, da so domovi vglavnem arhitekturno zasnovani kot bolnišnice, z dolgimi hodniki, različnimi oddelki, ločenimi prostori za osebje in stanovalce, večposteljnimi sobami, skupnimi prostori in podobnimi značilnostmi, ki jim dajejo podobo medicinsko usmerjene institucije. Očitna je razlika med razporejenostjo prostorov v domačem okolju in domu za stare, tudi videz posameznih prostorov v domu je ponavadi precej hladen in sterilen, kar ima zagotovo določen vpliv na počutje stanovalcev.

Domovi, ki so veliki in oskrbujejo veliko število stanovalcev, imajo z vidika zadovoljevanja potreb svojih uporabnikov tudi določene slabosti in pomankljivosti. Da lahko velike institucije uspešno delujejo, morajo v ospredje postaviti oskrbo množice.

Imperl v intervjuju (Korošak 2013: 17) pravi, da se v domovih srečujemo s sistemskimi oblikami neupoštevanja individualnosti. Vse mora delovati tako, kot je najlažje za ustanovo, za posameznika in njegove želje ni mesta.

Belič (1997: 128-129) življenje v domu opisuje kot rutino: dom ima svoj dnevni ritem, ki ga temeljno odredajo dnevni obroki: zajtrk, kosilo in večerja, čas med obroki pa lahko stanovalci izkoristijo po svojih željah. Imperl (v Korošak 2013: 17) poudarja, da »nihče nikogar ne sprašuje, kdaj bi želel tisti dan vstati, kdaj bi želel opraviti določeno nego in kdaj bi želel zajtrkovati«.

Mali (2006: 18) domove za stare primerja s totalnimi institucijami, to so tiste ustanove, ki zajemajo takorekoč vse vidike posameznikovega življenja, saj v njih ni prostora za obravnavo posameznika kot celovite osebnosti. Ugotavlja, da se pogosto dogaja, da je posamezniku odvzeta vsakršna skrb za sebe ter da je pogosto prisoten vdor v uporabnikovo zasebnost.

Flaker et al. (2008: 318) opozarjajo, da je za življenje v instituciji značilno prikrajševanje pravic. Pomanjkanje vpliva in soodločanja uporabnikov je posledica strukturnih dejavnikov, ki neposredno izhajajo iz bivanja v ustanovi in iz statusa stanovalca ali bolnika, ki je šibek.

V ustanovah je možnost izbire omejena, a ravno zato toliko bolj pomembna. Pomembno je, da uporabniki institucije poznajo svoje možnosti. Ključnega pomena pri tem je informiranje, saj dobra informiranost povečuje možnost vpliva in omogoča soodločanje o pomembnih vidikih življenja posameznika v instituciji (Flaker et al.: 316-317).

Mali (2006: 21) pravi, da totalna ustanova sicer res poskrbi za vse osnovne potrebe varovancev, a dodaja, da je inkompatibilna s temeljnimi strukturami naše družbe. Posebej poudarja tri značilnosti totalnih institucij. To so:

- zaprtost pred zunanjim svetom, sploh v smislu socialnih stikov,
- racionalizacija vsakdanjega življenja, kar pomeni, da je življenje uporabnikov ustanove razporejeno po dnevnih rutinah in vse na enem mestu,
- organizacijska birokratizacija, ki se nanaša na natančno urejenost odnosov med uporabniki in osebjem, govorimo lahko o dveh ločenih svetovih – o svetu osebja in svetu uporabnikov ustanove.

Mali (2008b: 191-195) navaja tudi naslednje značilnosti domov za stare:

- *Kontrola oblasti nad življenjem stanovalca*

Ljudje, ki se ne poznajo in se mogoče tudi ne marajo, morajo živeti skupaj, v istem prostoru, kar je najbolj problematično z vidika dvo- ali večposteljnih sob.

Osebjje pa pogosto vdira v zasebnost stanovalcev tudi s tem, da ne potrka pred vstopom v sobo.

- *Proces mortifikacije*

Stanovalec se mora prilagoditi pravilom in rutini institucije. Da se popolnoma prilagodi, lahko traja dolgo.

- *Svet uporabnikov – svet osebja*

Osebjje oz. zaposleni samega sebe razdajajo v odnosu do stanovalcev, na stanovalce se lahko čustveno navežejo in o njih premišlujejo tudi izven delovnega časa. Smrt stanovalca, s katerim so vzpostavili osebni odnos, jih lahko močno pretrese.

- *Nevsakdanje življenje*

V domu za stare veljajo posebna pravila in hišni red, ki pa se lahko do določene mere za vsakega stanovalca prilagodijo. Uporabnik se lahko z zaposlenimi dogovarja in uveljavlja pravice znotraj danih prostorskih in kadrovskih zmožnosti.

- *Vseobsegajoča skrb za vidike posameznikovega življenja*

V domu za stare je veliko starostnikov, ki so delno ali popolnoma odvisni od pomoči zaposlenih. Osebjje tiste stanovalce, ki niso obnemogli, spodbuja, da ostajajo tudi pri negi in skrbi zase čim bolj samostojni, saj s tem ohranjajo vitalnost.

- *Klima in kultura institucije*

Kulturo osebja sestavljajo vrednote, kot so poštenost, predanost, zanesljivost, ljubeznivost, človeška toplina, tolerantnost, čustvena stabilnost, prijaznost, human in vljuden odnos do stanovalcev. Kultura stanovalcev je podobna kulturi zaposlenih, pomembna vrednota pri stanovalcih pa je zavzemanje skromne držje – delujejo, kot da so z vsem zadovoljni, ne kritizirajo in ne razmišljajo o tem, da bi se lahko ponujene storitve za njih izboljšale; stanje v domu sprejemajo takšno, kakršno je.

- *Disciplinski sistem*

Domska pravila so zapisana v hišnem redu, disciplinski sistem pa je blag – v primeru hujših kršitev se stanovalca opozori, naj preneha z vedenjem, s katerim ogroža sebe ali ostale, ali pa se mu izda opomin.

- *Preživljanje prostega časa*

Preživljanje prostega časa stanovalcev vglavnem poteka v zaposlitvenih dejavnostih, stanovalci se sami odločajo, katerih dejavnosti se bodo udeležili, je pa to odvisno tudi od posameznikovega zdravstvenega stanja. Še posebej je pomembno, da se dejavnosti udeležujejo novi stanovalci doma, saj se tako lažje navadijo na življenje v domu.

1.4.2. ZADOVOLJSTVO STANOVALCEV V DOMU ZA STARE

Sprejem oz. priselitev v dom za stare pomeni za vsakega starostnika veliko spremembo v življenju. Tudi če se je na njo dobro pripravil, tudi če je še zelo aktiven, mobilen, in je bil dom njegova osebna odločitev, to doživljanje ponavadi spremlja močen stres. Veliko več je sicer takih starostnikov, ki si v dom ne želijo, a nimajo druge možnosti – za te je sprejem v dom izjemno stresen dogodek. Vsi pa so z vselitvijo soočeni z novim okoljem in novimi pravili, ki jih morajo spoznati in se jim prilagoditi. Tako kot pri vsem drugem v življenju, je tudi v tem primeru pomembno, da dobijo novi stanovalci dober prvi vtis o domu. Na to vplivajo vsi dejavniki, s katerimi so soočeni že ob prvem obisku oz. vstopu v dom. Na nekatere izmed teh dejavnikov ne moremo vplivati (npr. na razlog, zakaj je star človek prišel v dom, to je lahko npr. nenadna bolezen), med tistimi, na katere lahko, pa je zagotovo najbolj pomemben prijazen sprejem in dober odnos zaposlenih do novega uporabnika, ne smemo pa spregledati niti urejenosti prostorov in okolice.

Na občutenje splošnega zadovoljstva stanovalcev v domu vpliva njihovo zadovoljstvo s posameznimi službami oz. storitvami v domu.

Kvaliteta življenja in zadovoljstvo stanovalcev v domu pa temelji na odnosnem sistemu. Ta je večslojen in se nanaša na odnos med zaposlenimi in stanovalci, odnos med stanovalci in njihovimi svojci, odnos med zaposlenimi in svojci stanovalcev, odnos med samimi stanovalci in med zaposlenimi (Mali 2004: 108).

Odnosi med ljudmi so v veliki meri odvisni od ustreznega, odkritega in iskrenega komuniciranja, zato si morajo vsi vpleteni v te odnose prizadevati, da ne prihaja do konfliktov zaradi nejasne komunikacije ali pomanjkanja le-te.

1.4.2.1. ODNOSI MED ZAPOSLENIMI IN STANOVALCI

Pomemben del socialne mreže stanovalcev predstavljajo zaposleni v domu. Mali (2004: 105) opozarja, da v veliki meri na počutje stanovalcev v domu vpliva ravno odnos zaposlenih do njih. Zaposleni si morajo že ob prihodu stanovalca v dom prizadevati, da z njim razvijejo dober odnos, saj na ta način nastane med njimi neka medsebojna harmonija. Stanovalci so v raziskavi, ki jo povzema Malijeva, zaposlene zelo pozitivno ocenili, opisali so jih kot vljudne, pripravljene reševati probleme, vedno pripravljene odgovoriti na vprašanja in prijazne; razumejo tudi, da ima vsak od zaposlenih kdaj lahko slab dan. Z vidika stanovalcev je pomembno, da se tudi zaposleni med sabo dobro razumejo in da med njimi poteka učinkovita komunikacija.

Pri odnosu na ravni zaposleni – stanovalec je še posebej pomembno, da ima zaposleni dovolj znanja, da ima razvit čut za starega človeka in da zna staremu človeku prisluhniti, ko je ta v stiski (Mali 2004: 105).

Zaposleni morajo imeti dobro razvito empatijo, vendar se morajo po drugi strani znati oz. biti sposobni čustveno distancirati od problemov stanovalcev. Če tega ne zmorejo, se dogaja, da se tudi ko niso v službi, v svojem prostem času, obremenjujejo s stiskami stanovalcev, pri katerih jim v tistem času ne morejo pomagati ali pa na njih sploh ne morejo vplivati.

Nicky James (*Emotional Labour: Skill and Work in the social Regulation of Feelings*, izdal The Sociological Review, 37, 1: 15-42, v Mali 2002: 321) pravi, da

je emocionalno delo pomemben in nepogrešljiv vidik dela v storitvenih in negovalnih poklicih. V teh primerih ni dovolj le rutinsko opravljeno delo, ampak je potrebno prispevati oz. razdajati samega sebe. To pomeni tudi, da se mora biti zaposleni sposoben postaviti se v vlogo starega človeka, se vživeti v njegovo življenje, da lahko razume njegova čustva in njegove stiske. Čustvena opora je pri delu z ranljivimi skupinami ljudi zelo pomembna, saj je znano, da pomaga pri spopadanju s stresnimi dejavniki. Izkazovanje svojih čustev pa mora zaposleni znati nadzirati in prilagajati situaciji.

Nujno potrebno je, da zaposleni najde tisto pravo mero, do katere se lahko razdaja. Normalno je, da se zaposleni navežejo na ljudi, s katerimi imajo vsakodnevne stike, vendar je pomembno tudi, da ohranijo profesionalno distanco, saj v nasprotnem primeru lahko prihaja do izgorevanja.

1.4.2.2. ODNOS MED STANOVALCI IN NJIHOVIMI SVOJCI

Za starega človeka je družina zelo pomembna, velikokrat so po selitvi v dom za stare svojci edini, ki so še ostali iz starostnikove »stare« socialne mreže. Svojci so na nek način tudi stanovalčeva vez z njegovim prejšnjim okoljem.

Dobro je, da ima star človek koga, s katerim deli in se lahko spominja lepih trenutkov, ki so jih skupaj doživeli, da ima koga, ki ga je poznal preden je živel v domu za stare.

Če ima stanovalec dobre odnose in redne stike s svojci, lahko to pomembno vpliva na sposobnost njegovega prilagajanja na nove življenjske razmere po prihodu v dom. Dobro je, da svojci stanovalca spodbujajo, da se udeležuje skupinskih aktivnosti v domu, z njihovo pomočjo lahko spozna druge stanovalce.

Z rednim obiskovanjem in ohranjanjem stikov mu dajo vedeti, da jim je še vedno pomemben. Mali (2004: 112) pravi, da so za vse stanovalce dobri odnosi s svojci pomembni, nepokretnim stanovalcem pa stiki z domačimi pomenijo smisel življenja.

1.4.2.3. ODNOSI MED STANOVALCI

Na splošno zadovoljstvo stanovalcev v domu vplivajo tudi odnosi med samimi stanovalci. Medsebojna pomoč in samopomoč jim večata kvaliteto življenja v domu. Stanovalci se med seboj tudi obveščajo o novostih in dogajanju v domu (Mali 2004: 112).

Kakšne odnose ima stanovalec z drugimi, je največ odvisno od samega starega človeka in njegove osebnosti. Dejavnik, ki ima tu močen vpliv, je tudi, ali se je starostnik v dom vselil sam rad oz. kako je sprejel selitev v dom. Tisti, ki se slabše prilagodijo na življenje v domu, se ponavadi držijo bolj za sebe.

Vse večji problem sodobne družbe postaja osamljenost. Človek je socialno bitje in zaradi nekomunikacije s soljudmi lahko resno zboli, zato se mi zdi pomembno, da domovi organizirajo veliko različnih dejavnosti, v katere se vključujejo stanovalci in pri tem razvijajo dobre odnose.

1.4.2.4. ODNOSI MED ZAPOSLENIMI IN SVOJCI

Odnos med zaposlenimi in svojci je pomemben ves čas starostnikovega bivanja v domu. Ponavadi se začne že pred vselitvijo v dom. Svojci so tisti, ki starostnika najbolj poznajo in lahko z informacijami o njegovih navadah, interesih in željah prispevajo k hitrejši prilagoditvi starostnika na življenje v domu, in tudi na lažje zadovoljevanje njegovih potreb in želja s strani zaposlenih (Svažič 1994: 90).

Čačinovič Vogrinčič (2000: 291) posebej poudarja, da je sodelovanje z družino za starega človeka izjemnega pomena, saj varuje razpoznavno identiteto in temeljni občutek lastne vrednosti zanj samega in javno, v socialnem okolju.

1.4.3. SONČNI DOM

Dom za stare Sončni dom je zasebni socialnovarstveni zavod, ki na osnovi pridobljene koncesije Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve izvaja institucionalno varstvo starejših ljudi. Svojo dejavnost je začel opravljati v aprilu leta 2002, umeščen pa je v miren mestni predel Maribora z veliko urejenimi zelenimi površinami. Dom ima tudi svoj park s številnimi prostori za sedenje, urejeno sprehajalno potjo in gibalnimi napravami (Sončni dom. O Sončnem domu).

Uradna kapaciteta doma je 164 postelj v 90 sobah in 10 garsonjerah. 110 stanovalcev je nastanjenih v dvoposteljnih sobah, 35 stanovalcev v enoposteljnih sobah in 19 v garsonjerah. Dom je večino časa v celoti zaseden, tako trenutno v njem biva 164 oseb (104 ženske in 60 moških), od tega je 149 oseb, ki so starejše od 65 let, in 15 mlajših invalidov.

Tabela 1.1: Zastopanost stanovalcev doma glede na spol

Ženske	104	63,4 %
Moški	60	36,6 %
Skupaj	164	100,0 %

Osnovna dejavnost doma je nudenje socialne oskrbe in zdravstvenega varstva. Izvajajo jo naslednje službe:

- zdravstveno negovalna služba,
- socialna služba (1 strokovna delavka in 2 pripravnici),
- fizioterapija,
- delovna terapija,
- tehnično – varnostna služba,
- kadrovska in
- računovodska služba.

Poleg osnovnih dejavnosti pa stanovalcem v domu z željo zagotoviti jim čim bolj kakovostno življenje nudijo številne raznovrstne storitve in aktivnosti, kot so npr. organizirani izleti in sprehodi v naravo, športne aktivnosti, skupinski ogledi filmov, vsakodnevne družabne aktivnosti, prireditve ob praznikih in posebnih priložnostih. Njihovo glavno poslanstvo je zagotavljanje čim bolj ugodnih pogojev bivanja za svoje varovance.

1.5. SOCIALNO DELO S STARIMI

Milošević Arnold (2003: 1) navaja opredelitev socialnega dela po Suppes in Wells (*The Social Work Experience*, izdal The McGraw-Hill v New Yorku 1996: 7), ki pravita, da je socialno delo stroka, ki si prizadeva za dobrobit vseh ljudi tako, da pomaga posameznikom, družinam, organizacijam in skupnostim pri doseganju življenjsko pomembnih ciljev ter se zavzema za razvoj ekonomske in socialne pravičnosti.

Milošević Arnold (2003: 7) še pravi, da se v zgodnji fazi profesionalizacije socialno delo z vprašanji starih ljudi ni posebej ukvarjalo, danes pa je socialno delo s starimi pomembna specialnost socialnega dela.

Socialno delo s starimi je torej posebno področje socialnega dela, ki pa ga pogosto povezujejo z gerontologijo (Mali 2008a: 59). Za socialno delo s starimi so pomembna spoznanja socialne gerontologije, ki se ukvarja s staranjem kot fenomenom individualnega organizma in osebnosti pa tudi s staranjem kot družbenim pojavom (Milošević Arnold 2003: 6).

Po Koskinenu (*Aging and Social Work: The Development of Gerontological Social Work*, izdal Institute for Economic Research v Ljubljani, 1997: 8, v Mali 2008a: 64) je socialno delo s starimi tako specifično, da ga lahko zaradi gerontoloških značilnosti poimenujemo subspecialno socialno delo, saj potrebujejo socialni delavci za delo s starimi ljudmi posebna znanja o procesu staranja, socialni politiki do starih ljudi, o različnih praktičnih pristopih in metodah. Prav tako potrebujejo

različne strokovne spretnosti, kot so sposobnost komuniciranja, presojanja, sodelovanja v multidisciplinarnih timih in sposobnost povezovanja različnih generacij.

Burack-Weiss in Brennan (*Social Work with the Elderly*, izdal The Haworth Press v New Yorku 1991: 5-14, v Mali 2008a: 66-68) ugotavljata, da zgolj gerontološko znanje ni dovolj in da je potrebno pri delu upoštevati naslednja načela:

- *Mobilizacija moči in sposobnosti starih ljudi.* V ospredju je človek, njegove sposobnosti in zmožnosti. Poslanstvo socialnega dela s starimi ljudmi ni zgolj identificiranje problemov, socialni delavec je staremu človeku v pomoč in podporo, da iz svojih življenjskih izkušenj črpa moč za premagovanje težav v sedanosti (Mali 2008a: 66).
- *Maksimalno funkcioniranje.* Socialni delavec upošteva celoten življenjski kontekst starostnika in ni osredotočen zgolj na posamezne izgube, s katerimi se ta spopada. Njegova naloga je, da oceni vpliv bioloških, psiholoških, socioloških, kulturnih, organizacijskih in drugih dejavnikov ter da mobilizira razpoložljive vire moči v posamezniku in njegovi socialni mreži (Mali 2008a: 66).
- *Zagotavljanje okolja, ki človeka ne bo omejevalo.* Prehod iz domačega v institucionalno okolje naj bi bil postopen in usklajen z željami in potrebami starega človeka (Mali 2008a: 67).
- *Etičnost pri delu.* Potrebno je spoštovati in ohranjati dostojanstvo starih ljudi. Socialni delavec mora biti pozoren na to, da je odločitev za institucionalno varstvo odločitev starega človeka in ne odločitev drugih ljudi (Mali 2008a: 67).
- *Etničnost.* Socialni delavci potrebujejo znanje o kulturnih posebnostih in razlikah med starimi ljudmi (Mali 2008a: 67).
- *Sistemska perspektiva.* Socialni delavec mora upoštevati potrebe in želje starega človeka in jih usklajevati z interesi okolja (Mali 2008a: 67-68).

- *Postavljanje ustreznih ciljev.* Socialni delavec in uporabnik skupaj postavita cilje, ki uporabnika motivirajo in ki so skladni z njegovimi življenjskimi okoliščinami in željami (Mali 2008a: 68).

Poleg navedenih načel morajo socialni delavci pri delu s starimi ljudmi poznati in uporabljati naslednje koncepte:

- partnerstvo oz. partnerski odnos, ki ga soustvarjata socialni delavec in uporabnik, mora temeljiti na medsebojnem zaupanju, sodelovanju in aktivnosti,
- krepitev moči kot iskanje virov, ki uporabniku pomagajo pridobiti večji vpliv nad svojim življenjem,
- zagovorništvo – zavzemanje za pravice starega človeka kot posameznika ali skupnosti starih ljudi,
- skupnostna skrb je kolektivno zasnovana skrb, katere cilj je povečanje kvalitete življenja starih ljudi v skupnosti,
- skupine za samopomoč, v katerih se srečujejo uporabniki z enakimi interesi in potrebami, da si dajejo medsebojno oporo,
- antidiskriminacijska praksa, usmerjena proti predsodkom, negativnemu odnosu in neustrezni obravnavi ljudi glede na njihove značilnosti (Milošević Arnold 2003: 12-13).

1.5.1. SOCIALNO DELO V DOMU ZA STARE

Socialni delavci so v domovih za stare pri nas prisotni že od samega začetka socialnega dela kot poklica in so pomembno vplivali na razvoj domskega varstva starih ljudi pri nas (Milošević Arnold 2003: 32). Kljub temu pa »strokovna vloga socialnih delavcev v domovih ni najbolje zastavljena, saj ne upošteva znanja, ki ga imajo za neposredno delo z ljudmi«. (Mali 2008a: 82).

Mali (2008a: 82) še dodaja, da so socialni delavci v domovih za stare preobremenjeni z administrativnimi in sprejemnimi postopki, zato jim le malo časa ostane za dejansko delo z uporabniki.

Milošević Arnold (2003: 31) navaja vloge, ki jih ima socialni delavec v domu za stare, in pravi, da je socialni delavec strokovnjak, ki:

- pomaga ljudem pri reševanju njihovih problemov,
- dela s sistemi, da bi ljudem zagotovili potrebne vire in storitve,
- povezuje ljudi z ustreznimi sistemi in tako podpira njihovo funkcioniranje.

Socialni delavec je tisti, ki je prisoten od prvega stika posameznika z institucijo in vse do takrat, ko se uporabnikov odnos z domom za stare pretrga (Mali 2008a: 83).

Milošević Arnold (2003: 32) delo socialnih delavcev v domu za stare deli na tri faze:

1. faza: naloge pred sprejemom stanovalca
2. faza: naloge v času bivanja stanovalca v domu,
3. faza: naloge ob odhodu oz. smrti stanovalca.

Mali (2008a: 84-87) pa je naloge socialnega delavca glede na obdobja uporabnikovega stika z domom dodatno razčlenila.

Naloge socialnega delavca pred prihodom stanovalca v dom:

- Urejanje formalnosti, ki so potrebne za nastanitev v dom
- Sodelovanje z bodočim stanovalcem
Vzpostavljanje stika z bodočim stanovalcem je izrednega pomena in predstavlja temelj poznejšega dobrega delovnega odnosa. Pred sprejemom v dom socialni delavec starostnika obišče v njegovem domačem okolju ali bolnišnici, če ta tam začasno biva (Mali 2008a: 84).

- Sodelovanje s svojci bodočega stanovalca
Socialni delavec ugotavlja razloge za odločitev starostnika za odhod v dom, še posebej, ali je odločitev res njegova, saj je pogosto, da odločitev za dom kot rešitev iz stiske želijo svojci in ne sam starostnik (Mali 2008a: 85).
- Sodelovanje z drugimi strokovnjaki
Socialni delavec tesno sodeluje z različnimi strokovnjaki, zaposlenimi v drugih institucijah, ki prihajajo v stik z bodočim stanovalcem (Mali 2008a: 85).
- Informiranje bodočega stanovalca
Bodočemu stanovalcu socialni delavec že pred prihodom poda čim več pomembnih informacij (o načinu življenja v domu, o dejavnostih v domu, o osebju, načinu plačevanja ipd.), kar prispeva k boljši pripravi in lažji prilagoditvi na življenje v domu (Mali 2008a: 85).
- Organiziranje sprejema.
Prijazen in dobro organiziran sprejem ugodno vpliva na novega stanovalca, hkrati pa k nadaljnjemu sodelovanju povabi tudi svojce (Mali 2008a: 86).

Naloge socialnega delavca v času bivanja stanovalca v domu:

- podpora stanovalcu v procesu prilagajanja na življenje v domu,
- podpora svojcem in njihovo angažiranje za sodelovanje pri dejavnostih doma,
- posredovanje v konfliktnih situacijah med stanovalci in med stanovalci in delavci,
- razvijanje prostovoljnega dela,
- sodelovanje pri organizaciji različnih interesnih dejavnosti in prireditev (Mali 2008a: 86-87).

Naloge socialnega delavca ob odhodu stanovalca iz doma oz. smrti stanovalca:

- priprava odpusta stanovalca v domače okolje, v drugo institucijo, v novo okolje,
- obravnava predloga za premestitev stanovalca v drugo institucijo,
- urejanje prenehanja bivanja stanovalca zaradi smrti.

Navedene naloge socialnega delavca kažejo, da bi naj ta večino svojega časa in energije porabil za delo s stanovalci in njihovimi svojci. Pomembno pa je, da svojo pozornost posveča tudi zagotavljanju dobrih odnosov med stanovalci, svojci in zaposlenimi v domu (Mali 2008a: 88).

Brez dvoma je socialno delo v domovih za stare izjemnega pomena, vendar je po opažanjih Malijeve (2008a: 82) zastopanost socialnih delavcev v praksi skromna, saj je lahko na 195 stanovalcev zaposlen le en socialni delavec. Obenem opozarja, da so socialni delavci v domovih preobremenjeni z administracijo in imajo premalo časa za neposredno delo s starimi ljudmi.

2. PROBLEM

Živimo v času, ko se podaljšuje pričakovana življenjska doba in povečuje delež starega prebivalstva v družbi, s tem pa narašča tudi število tistih, ki se odločijo za življenje v domu za stare.

Kljub vse večji možnosti izbire drugih oblik pomoči starim ljudem, je za Slovenijo še vedno značilna izrazito institucionalna usmeritev (Mali 2008a: 9).

V domovih za stare živi veliko število ljudi in nujno potrebno je zagotavljati in vseskozi preverjati, da je življenje v domu za stanovalce prijetno in da so jim omogočene čim bolj kakovostne storitve, prilagojene njihovim potrebam in željam.

Vsaka sprememba v življenju je za človeka stresna, v starosti pa se ljudje na spremembe praviloma prilagajamo težje in počasneje kot v mlajših letih. Za starostnika je selitev v dom za stare v vsakem primeru stresna situacija, tudi če se je na njo dolgo in dobro pripravjal. Življenje v domu za stare poteka drugače kot so navajeni, več je prilagajanja. Dom mora svoje delovanje čim bolj prilagoditi potrebam in željam svojih stanovalcev in se truditi, da so z življenjem v domu čim bolj zadovoljni.

V okviru študijskih obveznosti na fakulteti sem opravljala prostovoljno delo in prakso v enem izmed domov za stare, kjer sem поблиžje spoznala področje socialnega dela in naloge socialnega delavca v domu. Veliko sem se pogovarjala s stanovalci doma in takrat dobila občutek, da so z veliko storitvami v domu nezadovoljni, vendar toliko vdani v usodo, da svojega nezadovoljstva več ne ubesedijo. Za tako raziskavo, sicer v drugem domu za stare, sem se odločila tudi iz razloga, da jih spodbudim in jim ponudim možnost, da svoje zadovoljstvo ali nezadovoljstvo izrazijo.

Z raziskavo sem poskušala ugotoviti, ali so stanovalci zadovoljni z različnimi področji življenja v Sončnem domu. Zanimalo me je, ali obstajajo razlike glede zadovoljstva med ženskami in moškimi pa tudi, kakšne so povezave med starostjo stanovalcev in splošnim zadovoljstvom z življenjem v domu, izobrazbo in splošnim

zadovoljstvom, časom bivanja v domu in splošnim zadovoljstvom ter vrsto sobe, v kateri so nastanjeni in splošnim zadovoljstvom z življenjem v Sončnem domu.

3. METODOLOGIJA

3.1. VRSTA RAZISKAVE

Raziskava je kvantitativna, saj se v raziskavi zbirajo podatki, ki jih nato preštevamo in analiziramo. V kvantitativni raziskavi zbiramo številčne podatke o pojavih, ki nas zanimajo (Mesec 1997: 40).

3.2. MERSKI INSTRUMENT

Kot merski instrument sem uporabila anketni vprašalnik. Vprašanja so bila zaprtega tipa.

Pri raziskavi so bile upoštevane naslednje spremenljivke, modalitete in vrednosti:

- spol: M, Ž
- starost: (a) manj kot 65 let, (b) 65 – 75 let, (c) 76 – 85 let, (d) 86 let ali več,
- izobrazba: (a) nedokončana ali končana osnovna šola, (b) poklicna, srednja šola ali več,
- čas življenja v domu: (a) manj kot 1 leto, (b) 1- 3 leta, (c) več kot 3 leta,
- razlog za prihod v dom: (a) zaradi bolezni, (b) ker sem živel/a sam/a, (c) drugo,
- vrsta sobe: (a) enoposteljna, (b) dvoposteljna,
- zadovoljstvo s sobo: (a) sem zelo nezadovoljen/a, (b) sem nezadovoljen/a, (c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (d) sem zadovoljen/a, (e) sem zelo nezadovoljen/a,
- zadovoljstvo s skupnimi prostori v domu: (a) sem zelo nezadovoljen/a, (b) sem nezadovoljen/a, (c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (d) sem zadovoljen/a, (e) sem zelo nezadovoljen/a,
- zadovoljstvo z zagotavljanjem zasebnosti v domu: (a) sem zelo nezadovoljen/a, (b) sem nezadovoljen/a, (c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (d) sem zadovoljen/a, (e) sem zelo nezadovoljen/a,

- pogostost stikov s svojci: (a) nikoli, (b) redko, (c) pogosto (vsak teden), (d) zelo pogosto (vsak dan ali skoraj vsak dan),
- pogostost stikov s prijatelji, sosedi od prej: (a) nikoli, (b) redko, (c) pogosto (vsak mesec), (d) zelo pogosto (vsak teden),
- pogostost druženja z drugimi stanovalci doma: (a) nikoli, (b) do 1 uro na dan, (c) od 1 do 4 ure na dan, (d) več kot 4 ure na dan,
- pogostost udeleževanja skupinskih aktivnosti v domu: (a) aktivnosti se ne udeležujem, (b) 1 – 3 aktivnosti tedensko, (c) več kot 3 aktivnosti tedensko,
- občutek osamljenosti: (a) nikoli, (b) včasih, (c) pogosto,
- zadovoljstvo z osebjem: (a) sem zelo nezadovoljen/a, (b) sem nezadovoljen/a, (c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (d) sem zadovoljen/a, (e) sem zelo nezadovoljen/a,
- zadovoljstvo s čistočo in vzdrževanjem bivalnih prostorov: (a) sem zelo nezadovoljen/a, (b) sem nezadovoljen/a, (c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (d) sem zadovoljen/a, (e) sem zelo nezadovoljen/a,
- zadovoljstvo s hrano: (a) sem zelo nezadovoljen/a, (b) sem nezadovoljen/a, (c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (d) sem zadovoljen/a, (e) sem zelo nezadovoljen/a,
- zadovoljstvo z negovalno službo: (a) pomoči pri negi ne potrebujem, (b) sem zelo nezadovoljen/a, (c) sem nezadovoljen/a, (d) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (e) sem zadovoljen/a, (f) sem zelo nezadovoljen/a,
- zadovoljstvo z zdravstveno službo: (a) sem zelo nezadovoljen/a, (b) sem nezadovoljen/a, (c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (d) sem zadovoljen/a, (e) sem zelo nezadovoljen/a,
- pogostost upoštevanja mnenj in pripomb s strani zaposlenih: (a) nikoli, (b) včasih, (c) pogosto, (d) vedno,
- zadovoljstvo z možnostmi razporejanja svojih aktivnosti: (a) sem zelo nezadovoljen/a, (b) sem nezadovoljen/a, (c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (d) sem zadovoljen/a, (e) sem zelo nezadovoljen/a,
- na koga se najpogosteje obrnete, ko imate težave: (a) na nikogar, (b) na drugega stanovalca, (c) na negovalno osebje, (d) na socialno službo, (e) na delovno terapevko,
- pogostost iskanja pomoči pri socialni službi: (a) nikoli, (b) včasih, (c) pogosto, (d) vedno,

- zadovoljstvo z delom socialne službe: (a) sem zelo nezadovoljen/a, (b) sem nezadovoljen/a, (c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (d) sem zadovoljen/a, (e) sem zelo nezadovoljen/a,
- splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu: (a) sem zelo nezadovoljen/a, (b) sem nezadovoljen/a, (c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, (d) sem zadovoljen/a, (e) sem zelo nezadovoljen/a.

3.3. POPULACIJA IN VZOREC

Celotna populacija predstavlja 164 stanovalcev doma za stare Sončni dom. Anketirala sem 30 stanovalcev, kar predstavlja dobrih 18% celotne populacije stanovalcev doma.

Vzorec je neslučajnostni, saj anketa zajema le stanovalce, ki so bili pripravljeni in sposobni odgovarjati na vprašanja. Vzorec tako ni reprezentativen in dobljenih rezultatov ni mogoče posplošiti na celotno populacijo; rezultati veljajo zgolj za stanovalce, ki so sodelovali v anketi.

3.4. ZBIRANJE PODATKOV

Podatke sem zbirala s spraševanjem, vsakemu anketirancu sem sama postavljala vprašanja z vnaprej pripravljenega vprašalnika in sproti vnašala odgovore.

Vse stanovalce sem anketirala v prostoru, kjer je bilo dovolj zasebnosti in kjer sva vprašanja in odgovore slišala samo z anketirancem.

3.5. ANALIZA PODATKOV

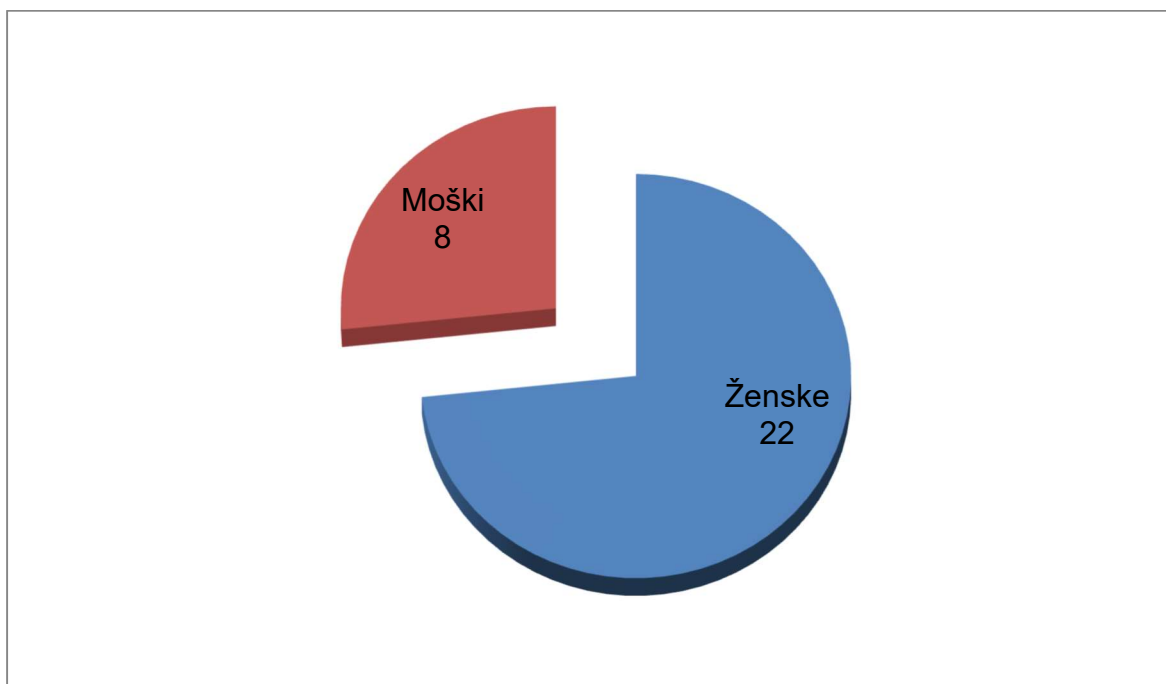
Zbrane podatke sem obdelala kvantitativno. Podatke sem analizirala ročno, prikazala sem jih s pomočjo preglednic in grafov.

4. REZULTATI IN RAZPRAVA

Tabela 4.1.: Zastopanost stanovalcev glede na spol

Ženske	22	73,3%
Moški	8	26,7%
Skupaj	30	100,0%

Graf 4.1.: Zastopanost stanovalcev glede na spol

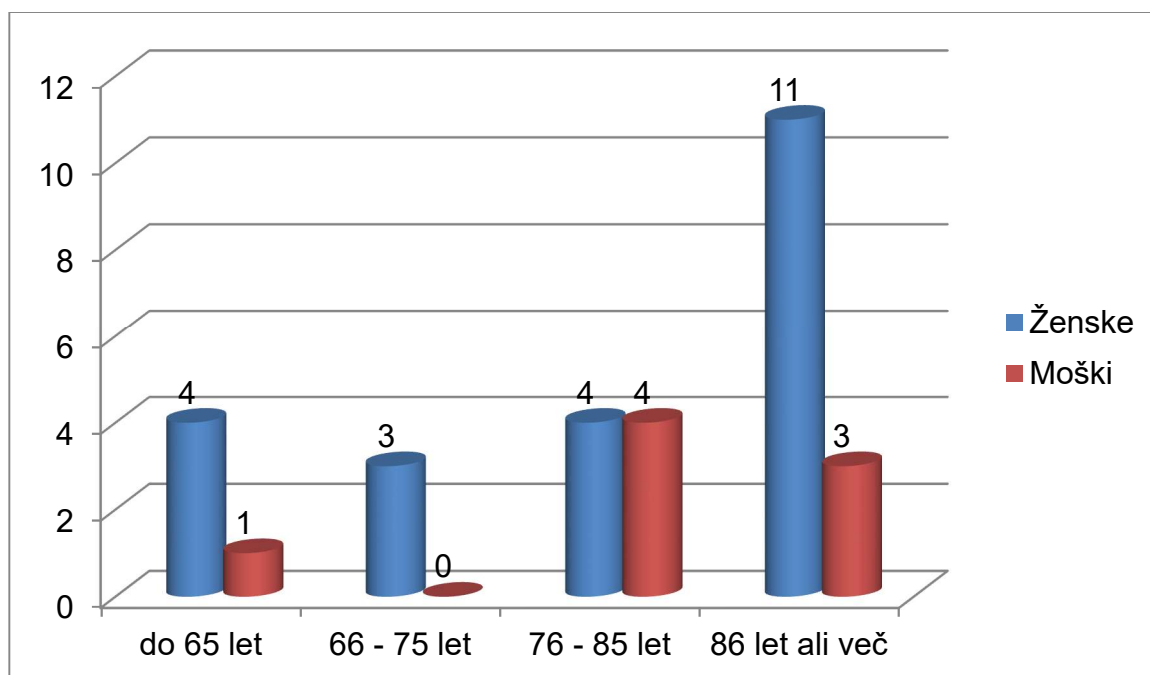
Iz prve tabele in grafa lahko razberemo, da je bilo od 30 anketiranih stanovalcev 22 žensk, kar predstavlja 73,3% delež vseh anketiranih. Moških anketiranih je bilo 8, kar znaša 26,7% vseh anketiranih.

Če to primerjamo s podatki iz tabele 1.1., lahko ugotovimo, da se zastopanost po spolu pri anketiranih ne ujema povsem z dejanskim razmerjem pri stanovalcih v domu.

Tabela 4.2.: Starost stanovalcev

Starost	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
do 65 let	4	1	5	18,2%	12,5%	16,6%
66 - 75 let	3	0	3	13,6%	0,0%	10,0%
76 - 85 let	4	4	8	18,2%	50,0%	26,7%
86 let ali več	11	3	14	50,0%	37,5%	46,7%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.2.: Starost stanovalcev

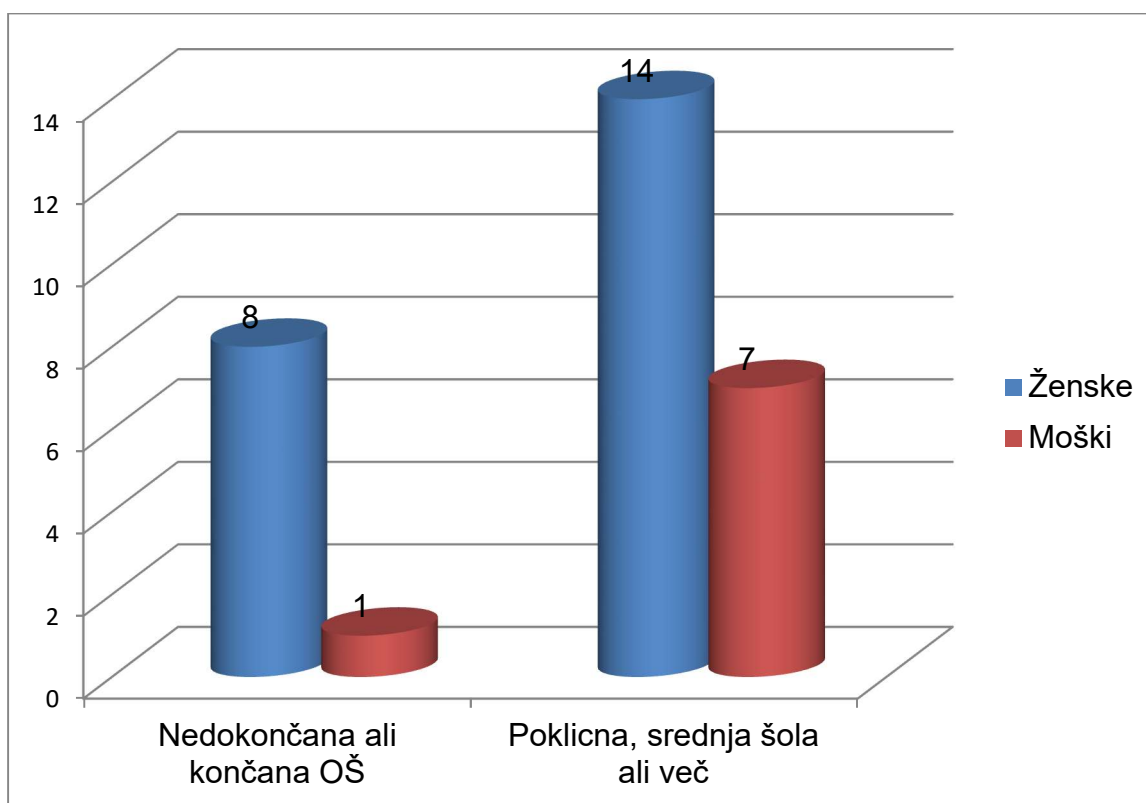
Iz tabele in grafa je razvidno, da je 5 stanovalcev starih do 65 let, 3 stanovalci so stari med 66 in 75 leti, 8 jih je starih med 76 in 85, 14 pa jih je starejših od 86 let. Največ je žensk, starih 86 let ali več, kar predstavlja polovico vseh anketiranih žensk.

Verjetno je tako razmerje v prid žensk med najstarejšimi stanovalci doma posledica daljše življenjske dobe pri ženskah.

Tabela 4.3.: Izobrazba

Izobrazba	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Nedokončana ali končana OŠ	8	1	9	36,4%	12,5%	30,0%
Poklicna, srednja šola ali več	14	7	21	63,6%	87,5%	70,0%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.3.: Izobrazba

70% stanovalcev ima končano vsaj poklicno šolo, 30% pa je takih z nedokončano ali končano osnovno šolo.

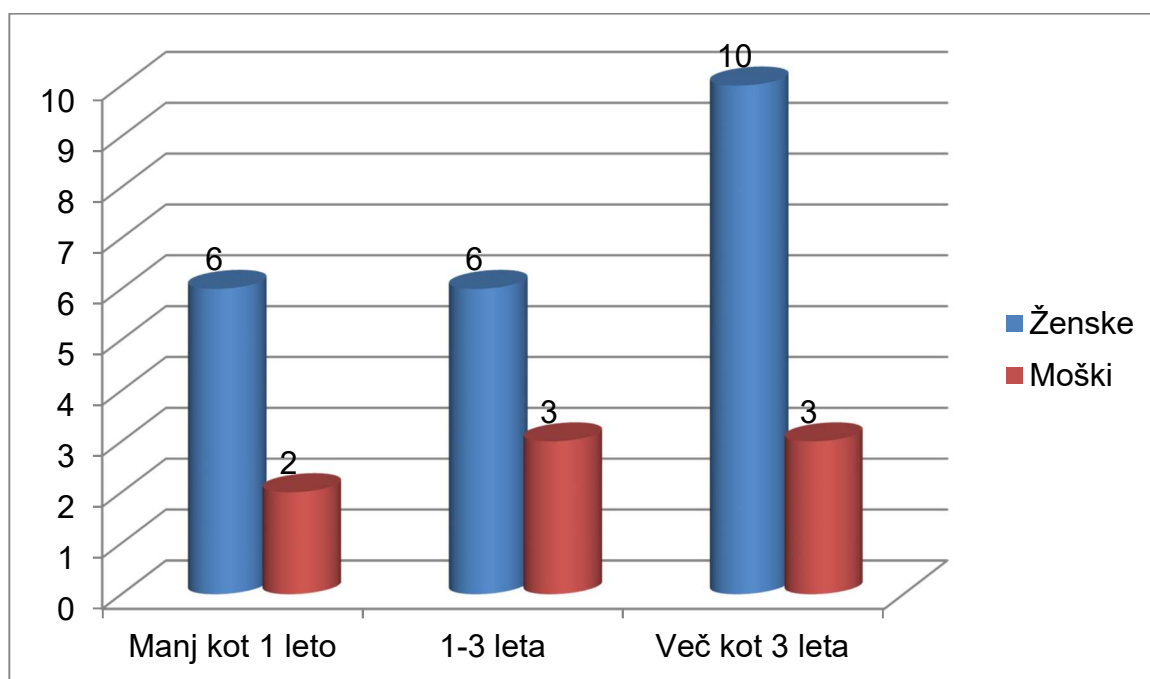
Najmanj poklicno šolo ima 87,5% anketiranih moških, pri ženskah pa je ta odstotek nekoliko nižji, in sicer 63,6%.

V času mladosti ljudi, ki trenutno živijo v domovih za stare, so se moški praviloma pogosteje zaposlovali in poklicno usposabljali, kar se verjetno odraža v večjem odstotku bolj izobraženih.

Tabela 4.4.: Kako dolgo ste že v Sončnem domu?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Manj kot 1 leto	6	2	8	27,3%	25,0%	26,7%
1-3 leta	6	3	9	27,3%	37,5%	30,0%
Več kot 3 leta	10	3	13	45,4%	37,5%	43,3%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.4.: Kako dolgo ste že v Sončnem domu?

Razberemo lahko, da 43,3% stanovalcev v Sončnem domu živi več kot 3 leta, najmanj pa je takih, ki v domu živijo manj kot 1 leto.

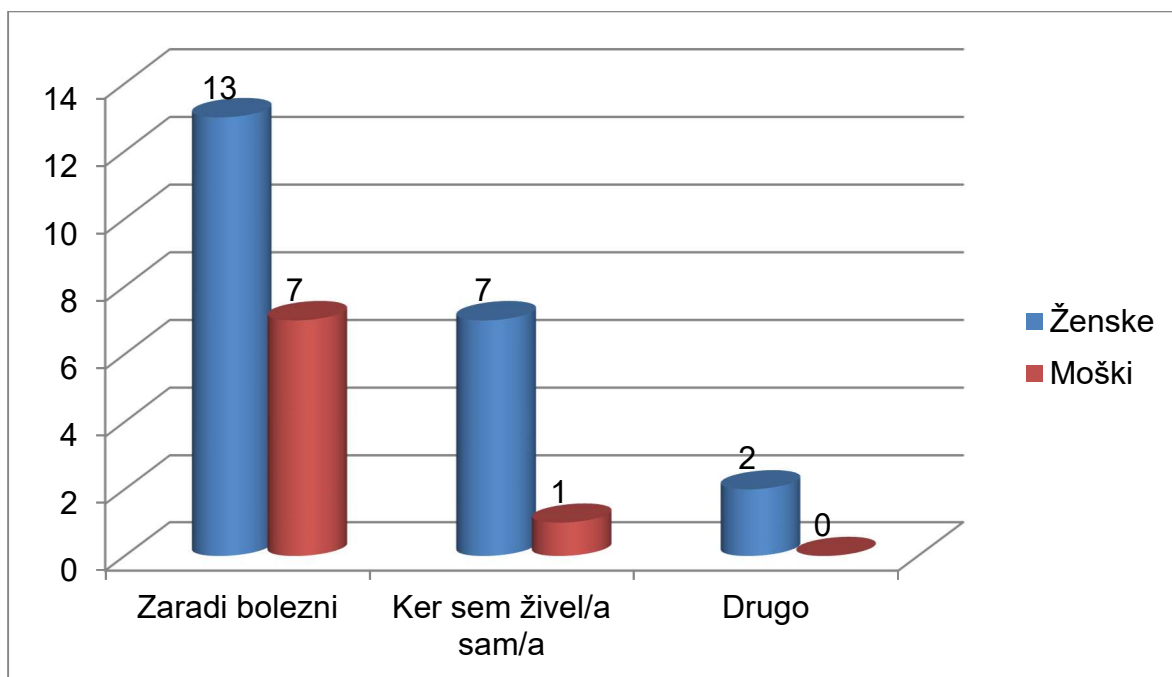
45,4% vseh žensk živi v domu več kot 3 leta, enak delež pa je tistih, ki v domu živijo manj kot 1 leto in tistih, ki tam živijo med 1 in 3 leti.

Ena četrtna moških živi v domu manj kot 1 leto, po 37,5% anketiranih moških pa v domu živi 1 do 3 leta in več kot 3 leta.

Tabela 4.5.: Zakaj ste se odločili preseliti v dom?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Zenske	% Moški	% Skupaj
Zaradi bolezni	13	7	20	59,0%	87,5%	66,7%
Ker sem živel/a sam/a	7	1	8	31,9%	12,5%	26,7%
Drugo	2	0	2	9,1%	0,0%	6,6%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.5.: Zakaj ste se odločili preseliti v dom?

Anketa je pokazala, da se je največ stanovalcev v dom preselilo iz zdravstvenih razlogov. Takih je kar 66,7% vseh anketiranih, posebej visok pa je ta odstotek pri moških, ki so se v dom zaradi bolezni preselili v kar 87,5%.

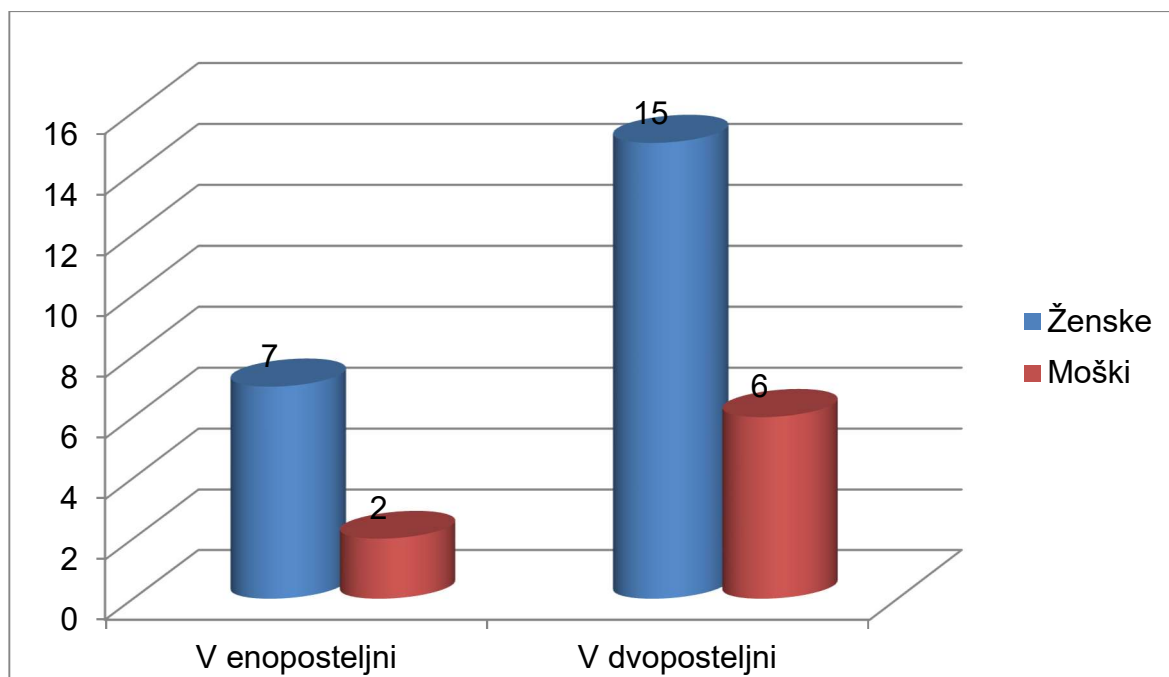
Ostali stanovalci so se v dom preselili vglavnem, ker so živeli sami, le 2 od 30 stanovalcev sta navedla druge razloge.

Na splošno je znano, da v domovih vglavnem živijo starostniki, ki zaradi slabšega zdravstvenega stanja ali upešanja moči, ne zmorejo več povsem samostojno poskrbeti zase.

Tabele 4.6.: Ste nastanjeni v eno- ali dvoposteljni sobi?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
V enoposteljni	7	2	9	31,9%	25,0%	30,0%
V dvoposteljni	15	6	21	68,1%	75,0%	70,0%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.6.: Ste nastanjeni v eno- ali dvoposteljni sobi?

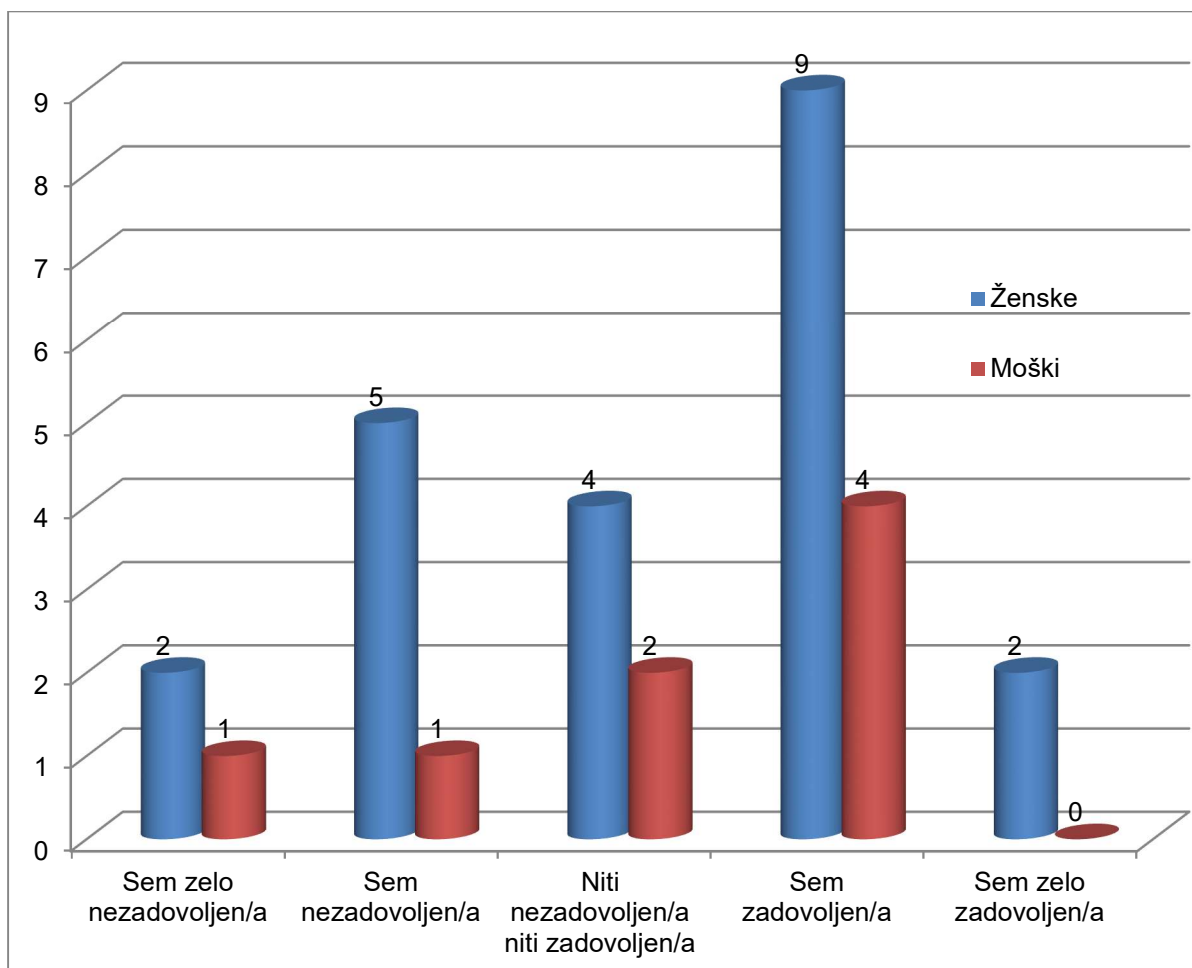
Veliko več anketiranih stanovalcev – kar 70% je nastanjenih v dvoposteljni sobi. Pri moških je takih 75%, pri ženskah pa dobrih 68%.

V domovih je v zadnjem času več povpraševanja po enoposteljnih sobah, saj te omogočajo stanovalcu več zasebnosti in s tem višjo raven kvalitete življenja. Stari domovi so bili praviloma grajeni tako, da so bile sobe večposteljne, danes pa se ta trend spreminja v prid sob, ki zagotavljajo več zasebnega prostora.

Tabela 4.7.: Ali ste s sobo zadovoljni?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Sem zelo nezadovoljen/a	2	1	3	9,1%	12,5%	10,0%
Sem nezadovoljen/a	5	1	6	22,7%	12,5%	20,0%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	4	2	6	18,2%	25,0%	20,0%
Sem zadovoljen/a	9	4	13	40,9%	50,0%	43,3%
Sem zelo zadovoljen/a	2	0	2	9,1%	0,0%	6,7%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.7.: Ali ste s sobo zadovoljni?

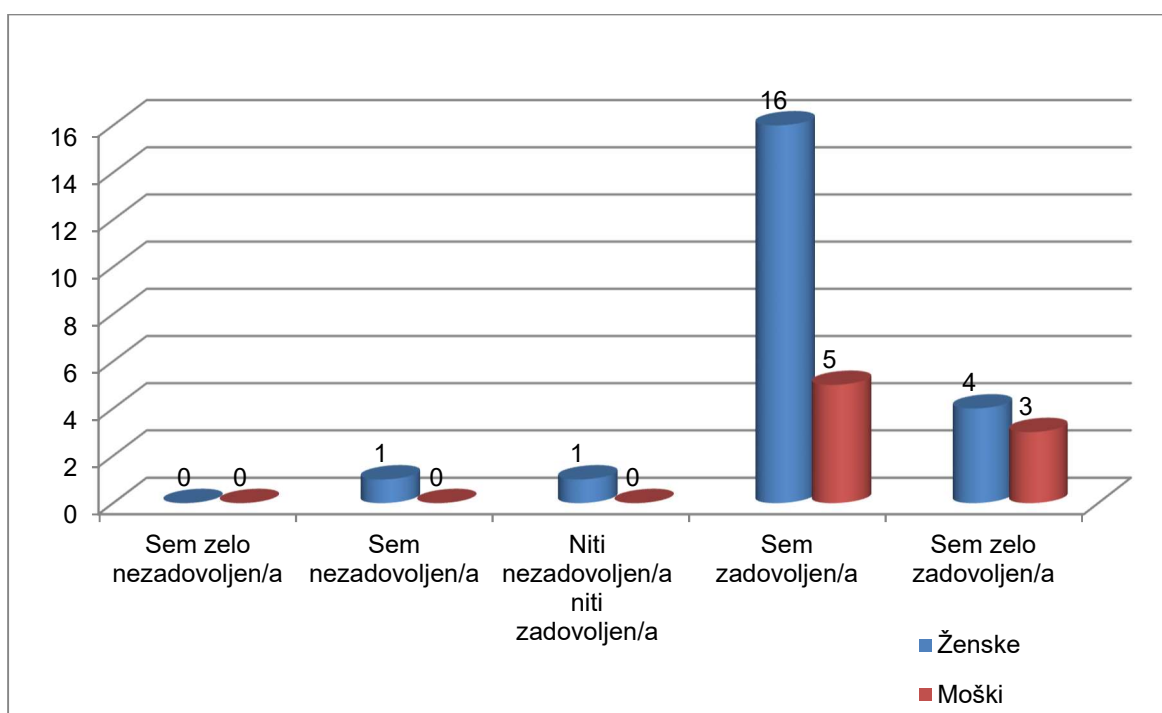
Polovica stanovalcev ne glede na spol je s sobo zadovoljnih ali zelo zadovoljnih. Skoraj ena tretjina žensk je takih, ki so s sobo nezadovoljne ali zelo nezadovoljne, prav tako je s sobo nezadovoljna ali zelo nezadovoljna ena četrtna moških.

Moje mnenje je, da so s sobo bolj zadovoljni stanovalci, ki jim je omogočeno, da sobo uredijo bolj po svojem okusu in jo opremijo ter okrasijo s predmeti, ki so jih prinesli iz svojega domačega okolja. To jim da občutek domačnosti.

Tabela 4.8.: Ali ste zadovoljni s skupnimi prostori v domu?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Sem zelo nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Sem nezadovoljen/a	1	0	1	4,5%	0,0%	3,3%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	1	0	1	4,5%	0,0%	3,3%
Sem zadovoljen/a	16	5	21	72,8%	62,5%	70,0%
Sem zelo zadovoljen/a	4	3	7	18,2%	37,5%	23,4%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.8.: Ali ste zadovoljni s skupnimi prostori v domu?

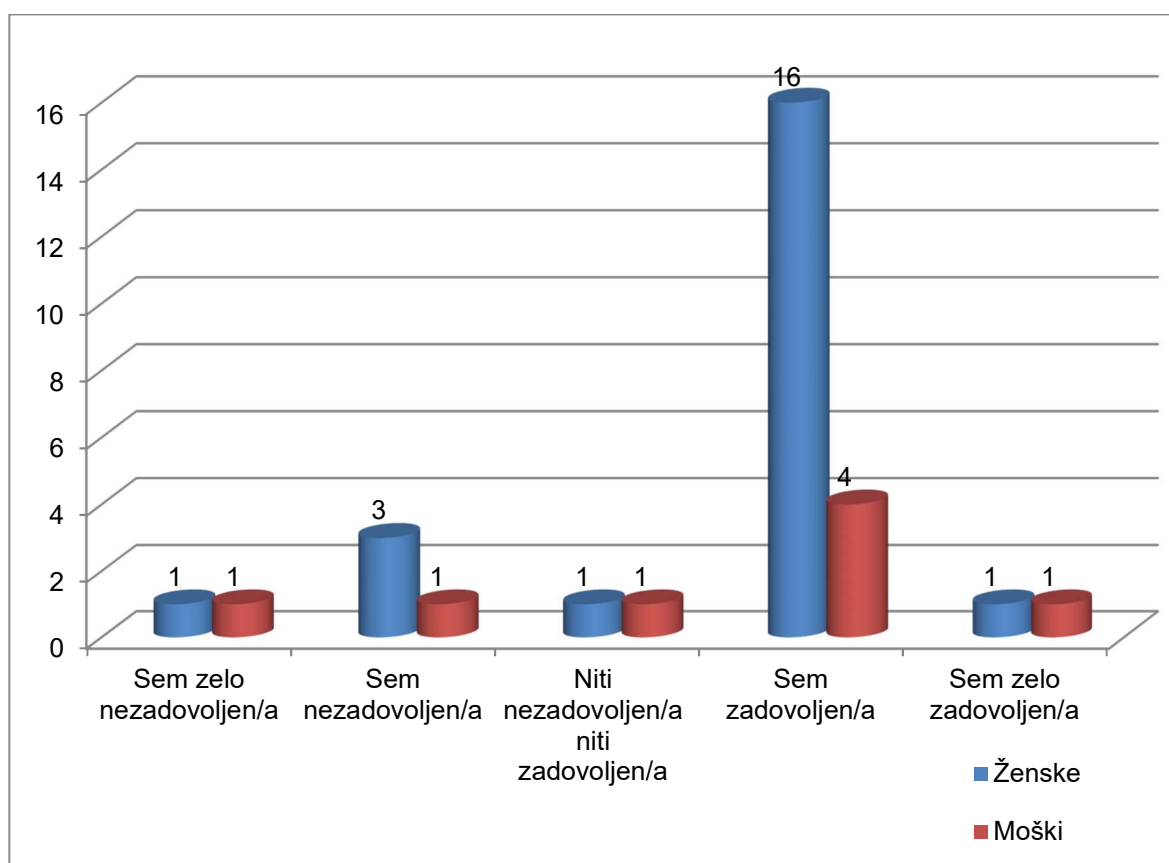
Stanovalci so s skupnimi prostori v domu vglavnem zadovoljni ali zelo zadovoljni, tako so se opredelili vsi moški in 91% žensk.

Skupni prostori so eden od dejavnikov dobrega počutja, saj v njih stanovalci preživijo kar nekaj svojega časa. Kljub temu da so stanovalci doma v anketi izrazili občutno zadovoljstvo s skupnimi prostori, sem sama v domu v vsakem nadstropju pogrešala še kak manjši, bolj zaseben kotiček za sedenje. Stanovalci imajo namreč v vsakem nadstropju ob vhodu en večji skupni prostor, ki služi hkrati kot jedilnica in tudi prostor za druženje.

Tabela 4.9.: Ali ste zadovoljni z zagotavljanjem zasebnosti v domu?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Sem zelo nezadovoljen/a	1	1	2	4,5%	12,5%	6,7%
Sem nezadovoljen/a	3	1	4	13,7%	12,5%	13,3%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	1	1	2	4,5%	12,5%	6,7%
Sem zadovoljen/a	16	4	20	72,8%	50,0%	66,6%
Sem zelo zadovoljen/a	1	1	2	4,5%	12,5%	6,7%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.9.: Ali ste zadovoljni z zagotavljanjem zasebnosti v domu?

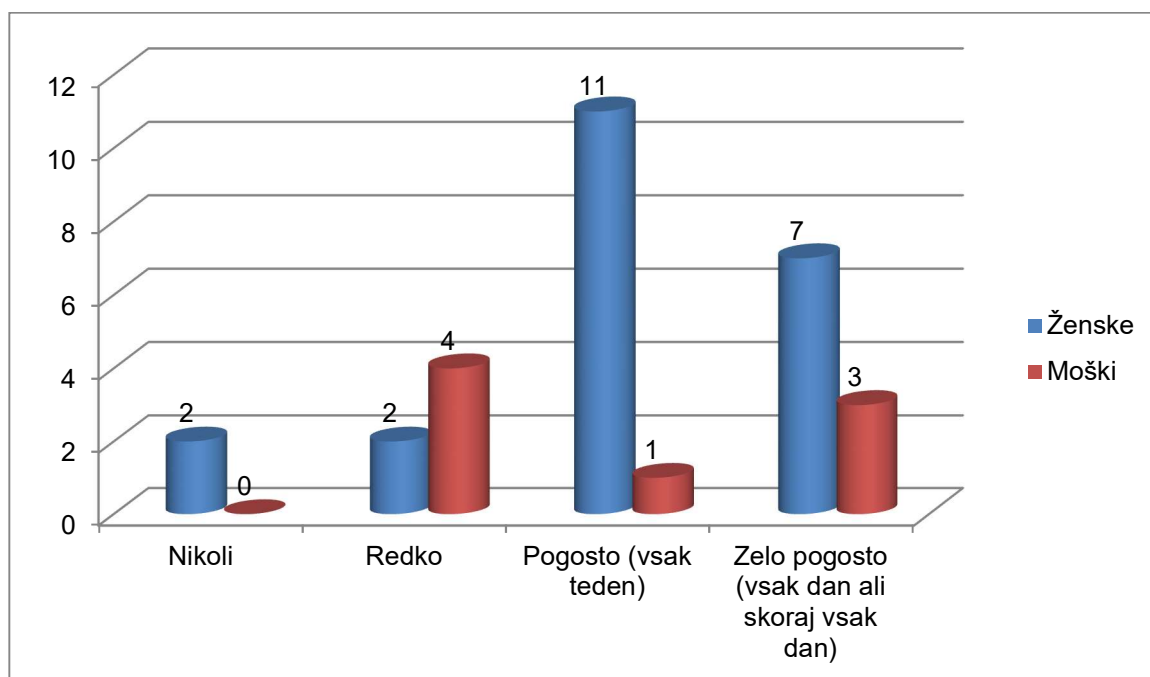
Iz tabele in grafa je hitro razvidno, da je večina stanovalcev (73,3%) z zagotavljanjem zasebnosti v domu zadovoljnih ali zelo zadovoljnih, ena petina pa je takih, ki so z zagotavljanjem zasebnosti nezadovoljni ali zelo nezadovoljni.

Odgovori stanovalcev na to vprašanje so me nekoliko presenetili, saj sem pričakovala, da so z zagotavljanjem zasebnosti v domu manj zadovoljni. Pričakovala sem, da se starostniki, ki delijo sobe in sanitarije, ne počutijo, da imajo dovolj zasebnosti.

Tabela 4.10.: Kako pogosto imate stike s svojci?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Nikoli	2	0	2	9,1%	0,0%	6,7%
Redko	2	4	6	9,1%	50,0%	20,0%
Pogosto (vsak teden)	11	1	12	50,0%	12,5%	40,0%
Zelo pogosto (vsak dan ali skoraj vsak dan)	7	3	10	31,8%	37,5%	33,3%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.10.: Kako pogosto imate stike s svojci?

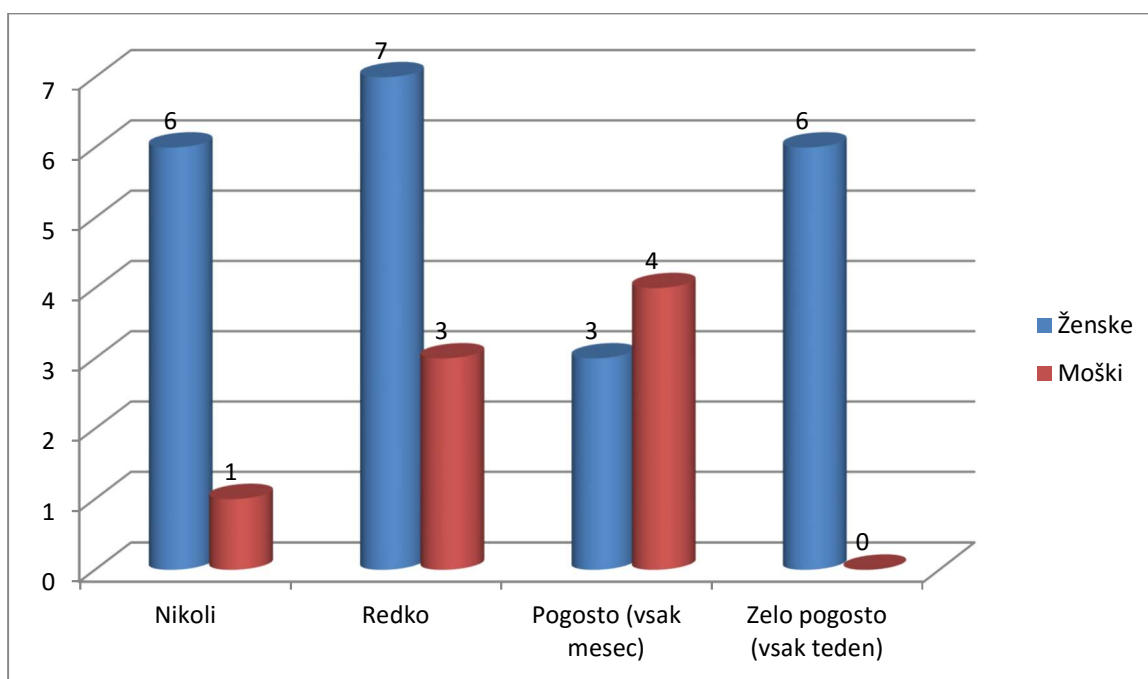

Anketa je pokazala, da imajo ženske pogostejše stike s svojci kot moški, saj ima kar 81,8% stike s svojci pogosto ali zelo pogosto. Pri moških pa je kar polovica takih, ki imajo stike s svojci redko.

Tabela 4.11.: Kako pogosto imate stike s prijatelji, sosedi, ki ste jih imeli pred selitvijo v dom?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Nikoli	6	1	7	27,2%	12,5%	23,3%
Redko	7	3	10	31,9%	37,5%	33,4%
Pogosto (vsak mesec)	3	4	7	13,7%	50,0%	23,3%
Zelo pogosto (vsak teden)	6	0	6	27,2%	0,0%	20,0%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.11.: Kako pogosto imate stike s prijatelji, sosedi, ki ste jih imeli pred selitvijo v dom?

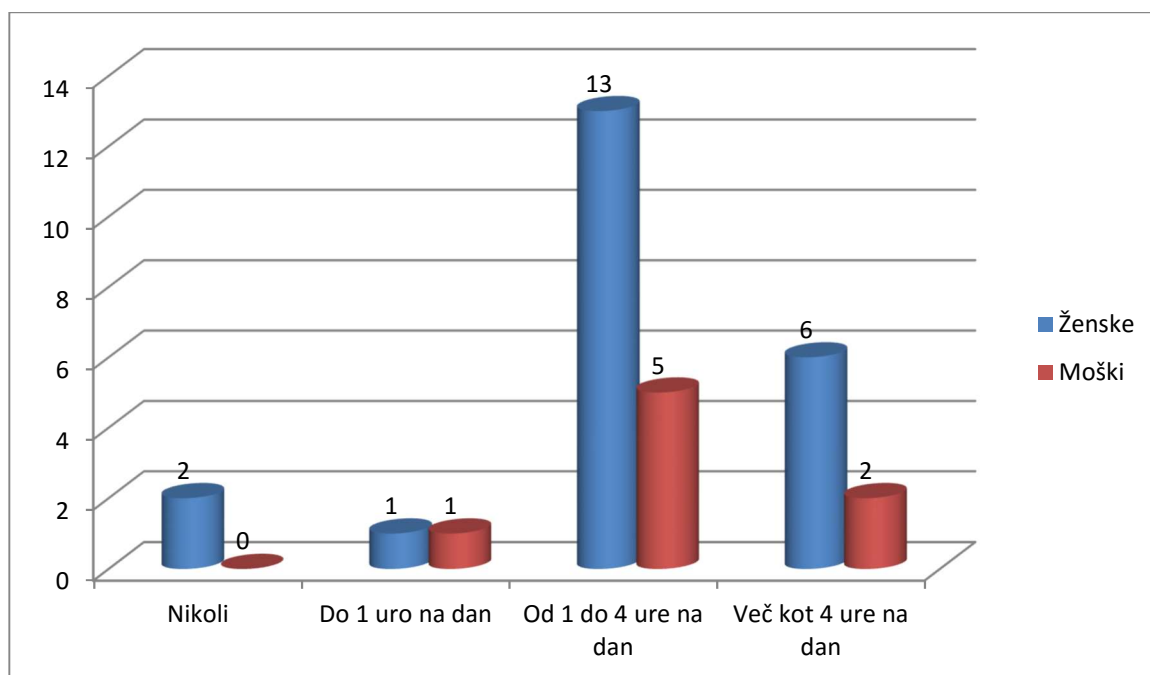
Iz grafa je takoj razvidno, da so med stanovalci velike razlike glede na to, ali in kako pogosto imajo stike z osebami, ki so bile pomemben del njihovega življenja pred prihodom v dom. Največ je stanovalcev, ki imajo s takimi osebami stike redko, skoraj četrtina pa nikoli. Zelo pogoste stike s prijatelji ali sosedi od prej ima nekaj več kot četrtina žensk, medtem ko zelo pogostih stikov moški nimajo.

Stiki s svojci, prijatelji in sosedi iz svojega domačega okolja za starostnika, ki živi v domu, predstavljajo povezavo z zunanjim svetom in njihovo preteklostjo. To so ponavadi ljudje, s katerimi so delili pomembne trenutke v svojem življenju pred vselitvijo v dom. Z njimi jih vežejo spomini in čustva, taki pozitivni občutki pa lahko pomembno vplivajo na splošno zadovoljstvo.

Tabela 4.12.: Kako pogosto se družite z drugimi stanovalci doma?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Nikoli	2	0	2	9,1%	0,0%	6,7%
Do 1 uro na dan	1	1	2	4,5%	12,5%	6,7%
Od 1 do 4 ure na dan	13	5	18	59,1%	62,5%	60,0%
Več kot 4 ure na dan	6	2	8	27,3%	25,0%	26,6%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.12.: Kako pogosto se družite z drugimi stanovalci doma?

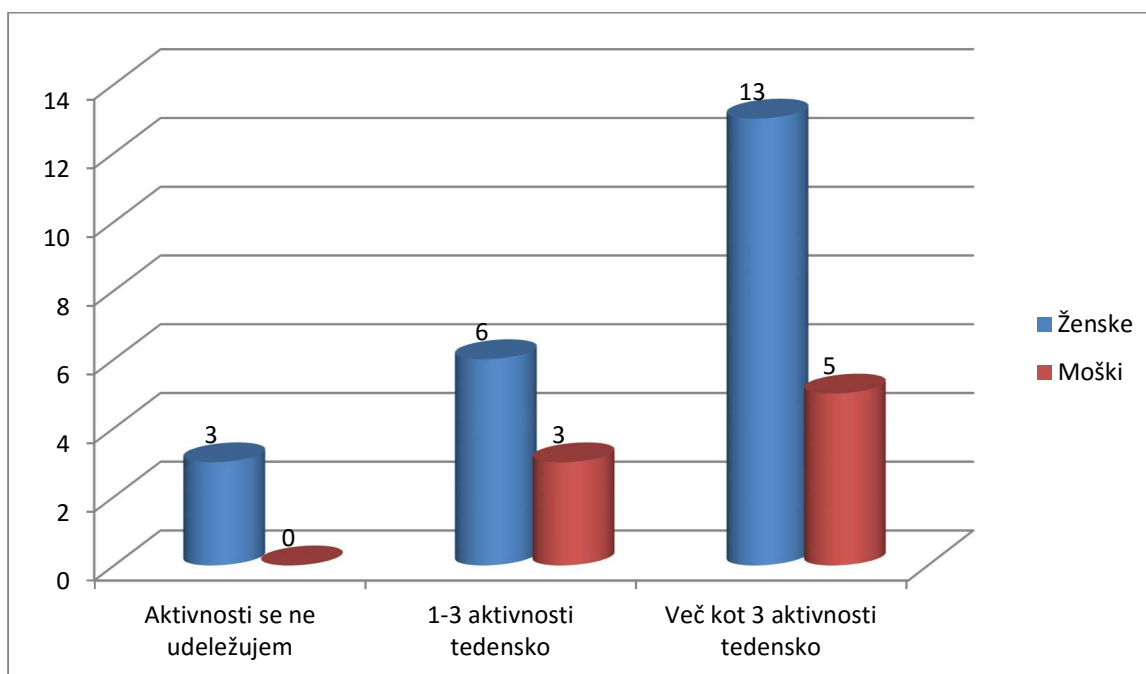
Večina stanovalcev se medsebojno družijo več kot 1 uro dnevno, od tega več kot 4 ure na dan približno četrtnina vseh žensk in vseh moških. Največjo skupino predstavljajo stanovalci, ki se medsebojno družijo med 1 in 4 urami dnevno, pri tem tudi ni velike razlike med ženskami in moškimi.

Druženje pozitivno vpliva na človekovo počutje, saj zmanjšuje občutek osamljenosti. Druženje z drugimi stanovalci doma lahko delno nadomesti stike z ljudmi iz domačega okolja.

Tabela 4.13.: Kako pogosto se udeležujete skupinskih aktivnosti, ki so vam na voljo?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Aktivnosti se ne udeležujem	3	0	3	13,6%	0,0%	10,0%
1-3 aktivnosti tedensko	6	3	9	27,3%	37,5%	30,0%
Več kot 3 aktivnosti tedensko	13	5	18	59,1%	62,5%	60,0%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.13.: Kako pogosto se udeležujete skupinskih aktivnosti, ki so vam na voljo?

90% stanovalcev se udeležuje skupinskih aktivnosti, ki so jim v domu na voljo, od tega je 60% takih, ki se udeležujejo več kot 3 aktivnosti na teden.

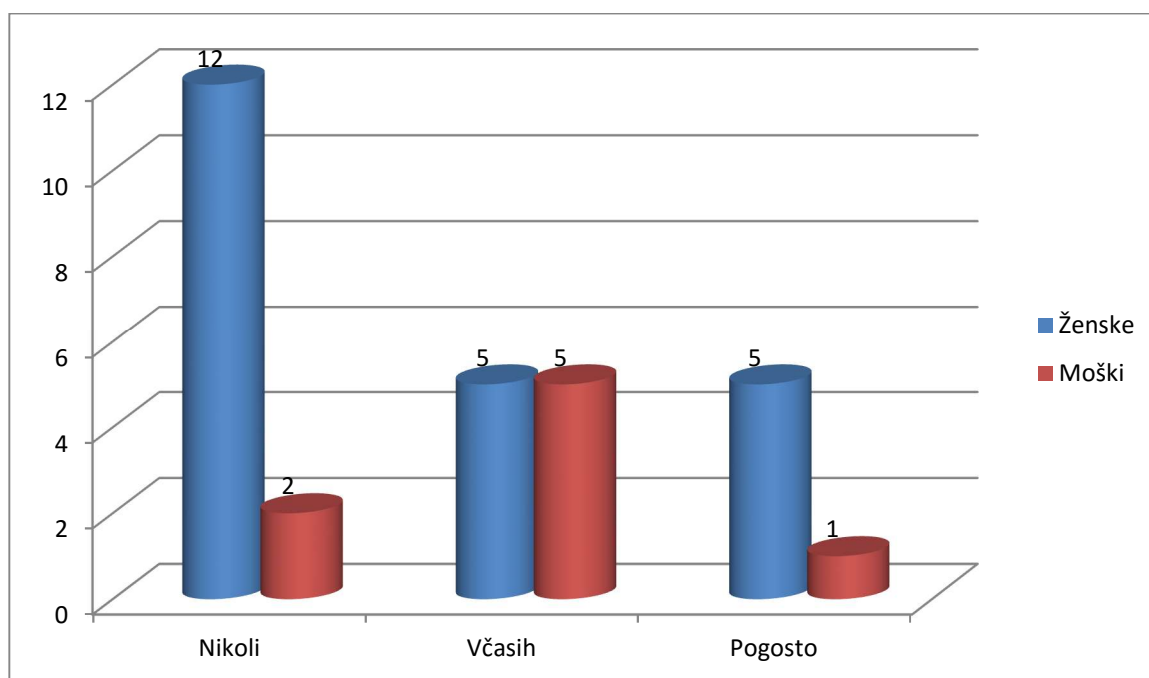
Bolj pogosto se aktivnosti udeležujejo moški, nobeden od njih na to vprašanje ni odgovoril z nikoli, medtem ko je tako odgovorilo 13,6% žensk.

Zaposleni v domu stanovalce spodbujajo, da se redno udeležujejo skupinskih aktivnosti, ki jih organizirajo v domu. Na tak način novi stanovalci lažje navežejo stike, ugotovijo s kom delijo podobne interese in si predvsem zapolnijo prosti čas.

Tabela 4.14.: Ali se kdaj počutite osamljeni?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	%Skupaj
Nikoli	12	2	14	54,6%	25,0%	46,7%
Včasih	5	5	10	22,7%	62,5%	33,3%
Pogosto	5	1	6	22,7%	12,5%	20,0%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.14.: Ali se kdaj počutite osamljeni?

Moški stanovalci doma se bolj pogosto počutijo osamljeni kot ženske. Da se včasih počutijo osamljeni, je odgovorilo 62,5%, pogosto pa 12,5% moških, kar znese skupaj tri četrte moških.

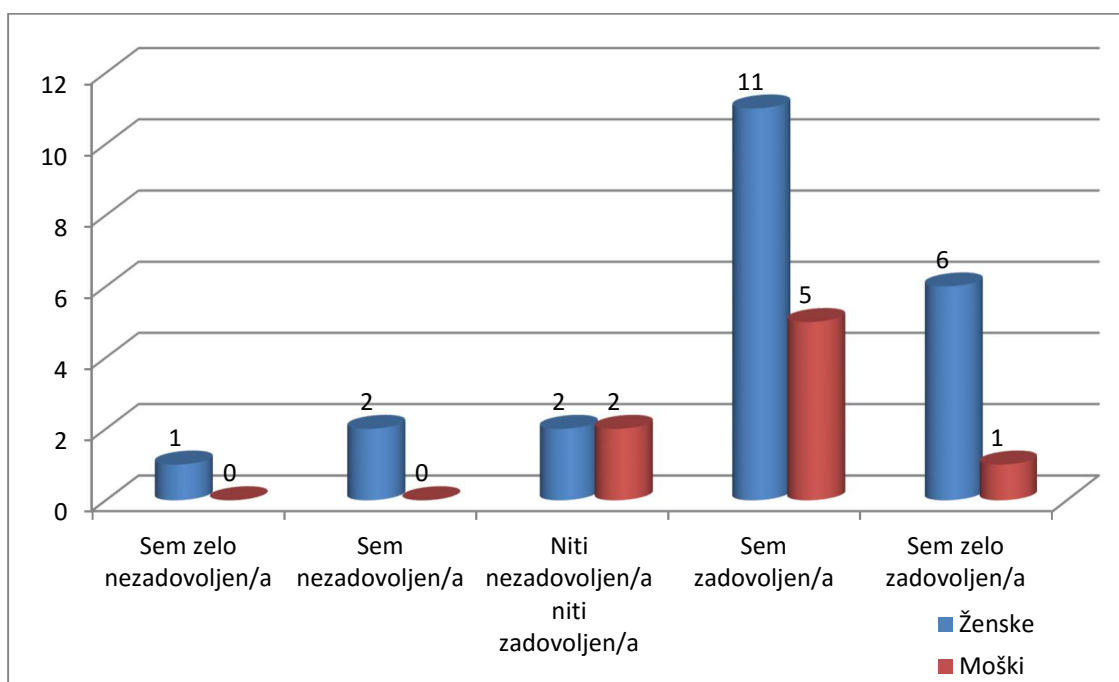
Med ženskami se jih več kot polovica nikoli ne počuti osamljenih, 22,7% jih je odgovorilo, da se osamljene počutijo včasih, prav toliko pa pogosto.

Osamljenost postaja vse večji problem sodobnega človeka. Ljudje smo si tudi v tem primeru med sabo različni in smo tudi na osamljenost eni bolj, drugi manj občutljivi. Osamljenosti se mnogi sramujejo. Zaradi pomanjkanja komunikacije z ljudmi pa lahko človek tudi resno zboli.

Tabela 4.15.: Ali ste zadovoljni z osebjem v domu?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Sem zelo nezadovoljen/a	1	0	1	4,5%	0,0%	3,3%
Sem nezadovoljen/a	2	0	2	9,1%	0,0%	6,6%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	2	2	4	9,1%	25,0%	13,3%
Sem zadovoljen/a	11	5	16	50,0%	62,5%	53,4%
Sem zelo zadovoljen/a	6	1	7	27,3%	12,5%	23,4%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.15.: Ali ste zadovoljni z osebjem v domu?

Dobre tri četrtine stanovalcev je z osebjem v domu zadovoljnih ali zelo zadovoljnih.

Ena četrtna moških se je pri tem vprašanju opredelila za niti nezadovoljne niti zadovoljne, kot nezadovoljen ali zelo nezadovoljen pa se ni opredelil noben moški.

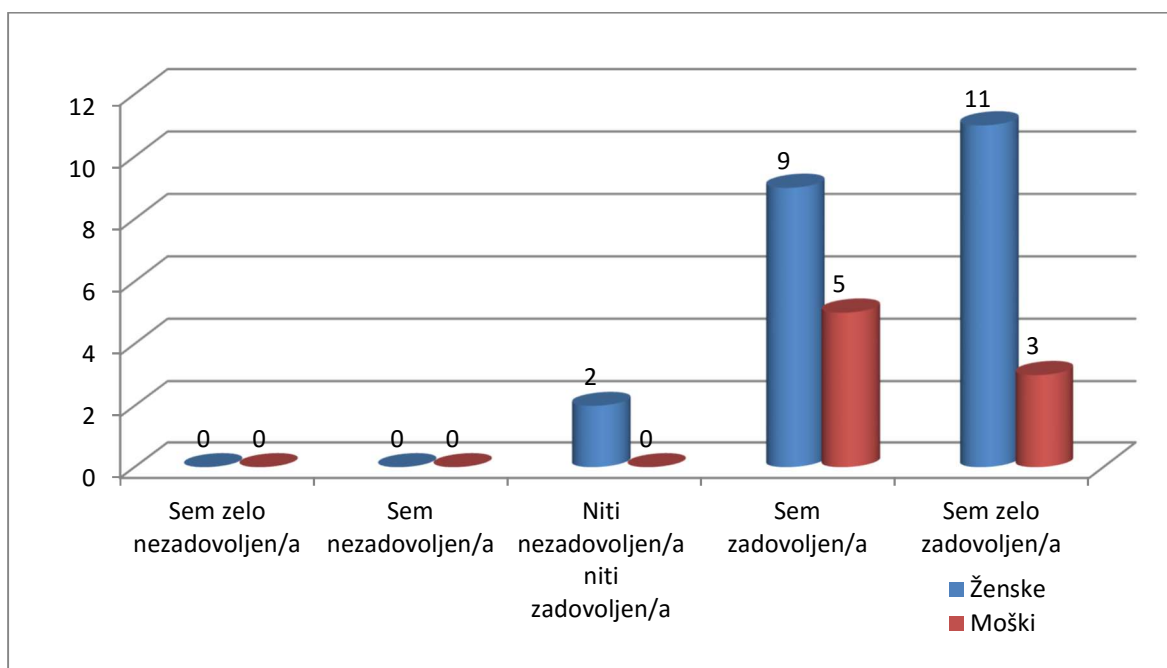
Pri ženskah je manj takih, ki so odgovorile z niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a, jih je pa 13,6% nezadovoljnih ali zelo nezadovoljnih.

Stopnja zadovoljstva stanovalcev z osebjem v domu kaže na dober odnos zaposlenih do stanovalcev. Iz pogovorov s stanovalci lahko sklepam, da so zaposleni do njih vljudni, prijazni in se trudijo ustreči njihovim željam, razumejo pa tudi, da so zaposleni velikokrat preobremenjeni.

Tabela 4.16.: Ali ste zadovoljni s čistočo in vzdrževanjem bivalnih prostorov v domu?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Sem zelo nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Sem nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	2	0	2	9,1%	0,0%	6,6%
Sem zadovoljen/a	9	5	14	40,9%	62,5%	46,7%
Sem zelo zadovoljen/a	11	3	14	50,0%	37,5%	46,7%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.16.: Ali ste zadovoljni s čistočo in vzdrževanjem bivalnih prostorov v domu?

S čistočo in vzdrževanjem bivalnih prostorov ni nihče nezadovoljen ali zelo nezadovoljen.

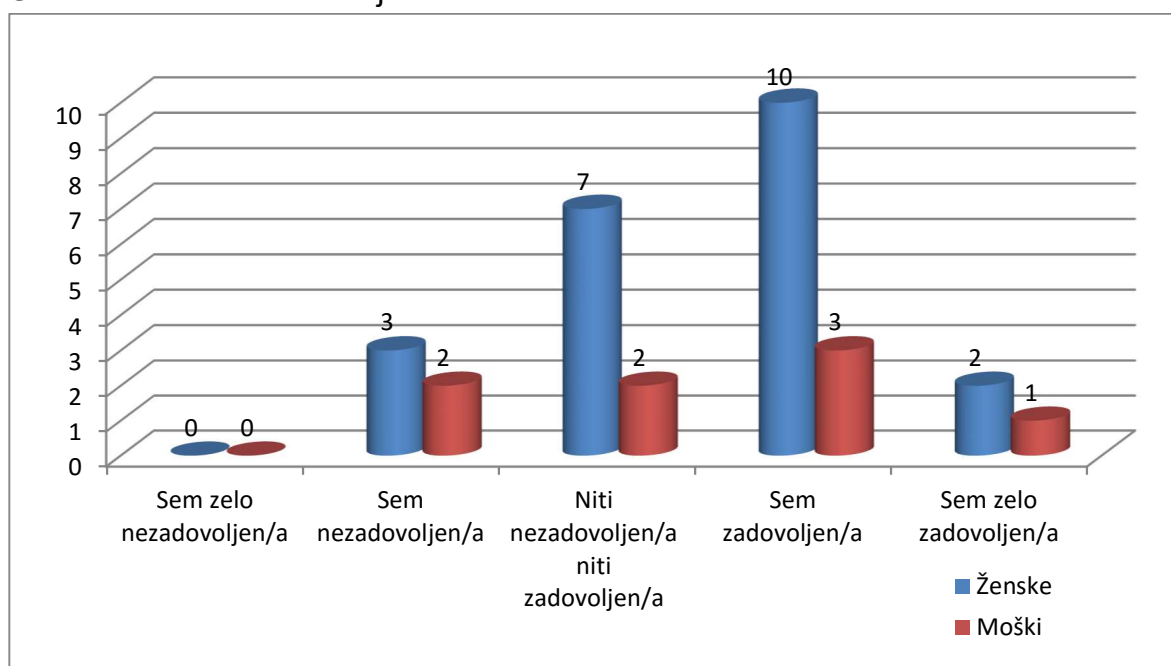
Vsi moški so s čistočo in vzdrževanjem bivalnih prostorov zadovoljni, od tega jih je 37,5% zelo zadovoljnih.

Pri ženskah je delež zelo zadovoljnih višji kot pri moških in znaša 50%, 40,9% je zadovoljnih, niti nezadovoljnih niti zadovoljnih pa je 9,1% žensk.

Tabela 4.17.: Ali ste zadovoljni s hrano v domu?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Sem zelo nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Sem nezadovoljen/a	3	2	5	13,6%	25,0%	16,7%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	7	2	9	31,8%	25,0%	30,0%
Sem zadovoljen/a	10	3	13	45,5%	37,5%	43,3%
Sem zelo zadovoljen/a	2	1	3	9,1%	12,5%	10,0%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.17.: Ali ste zadovoljni s hrano v domu?

Dobra polovica stanovalcev je s hrano zadovoljna ali zelo zadovoljna, 16,7% je s hrano nezadovoljnih, medtem ko zelo nezadovoljen ni nihče.

Pri ženskah je 45,5% zadovoljnih in 9,1% zelo zadovoljnih. Kot niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a se je izreklo 31,8% žensk, 13,6% pa je s hrano nezadovoljnih.

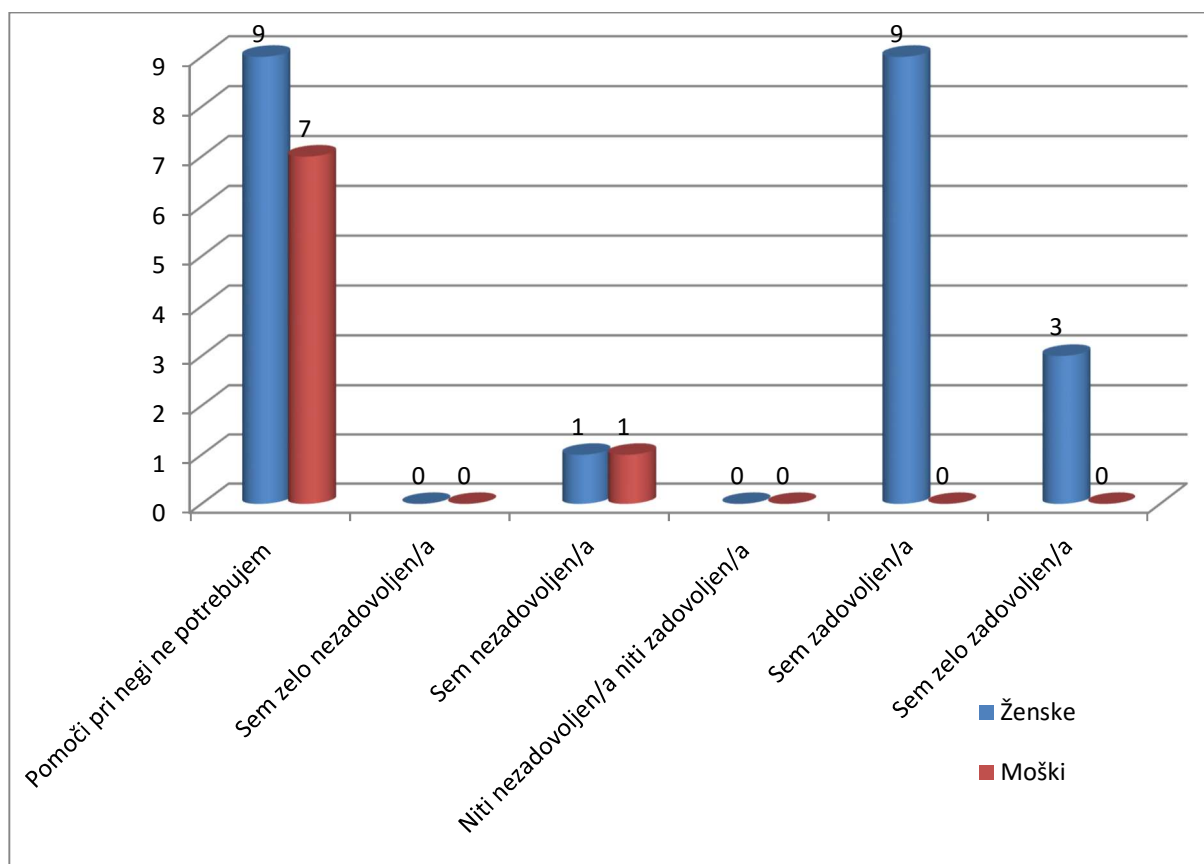
Nekoliko manj zadovoljni s hrano v domu so moški: 37,5% je zadovoljnih in 12,5% zelo zadovoljnih; po ena četrtna je nezadovoljnih in takih, ki so odgovorili z niti nezadovoljen niti zadovoljen.

Veliko stanovalcev se je dolgo odločalo, kako odgovoriti na to vprašanje, izražali so mnenja, da so tako jedi kot okusi stanovalcev v domu različni in da vsem ne more biti vedno vse dobro.

Tabela 4.18.: Ali ste zadovoljni z negovalno službo v domu?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Pomoči pri negi ne potrebujem	9	7	16	40,9%	87,5%	53,3%
Sem zelo nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Sem nezadovoljen/a	1	1	2	4,6%	12,5%	6,7%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Sem zadovoljen/a	9	0	9	40,9%	0,0%	30,0%
Sem zelo zadovoljen/a	3	0	3	13,6%	0,0%	10,0%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.18.: Ali ste zadovoljni z negovalno službo v domu?

Več kot polovica (53,3%) anketiranih stanovalcev pomoči pri negi ne potrebuje. Od tistih, ki jo potrebujejo, je velika večina zadovoljnih.

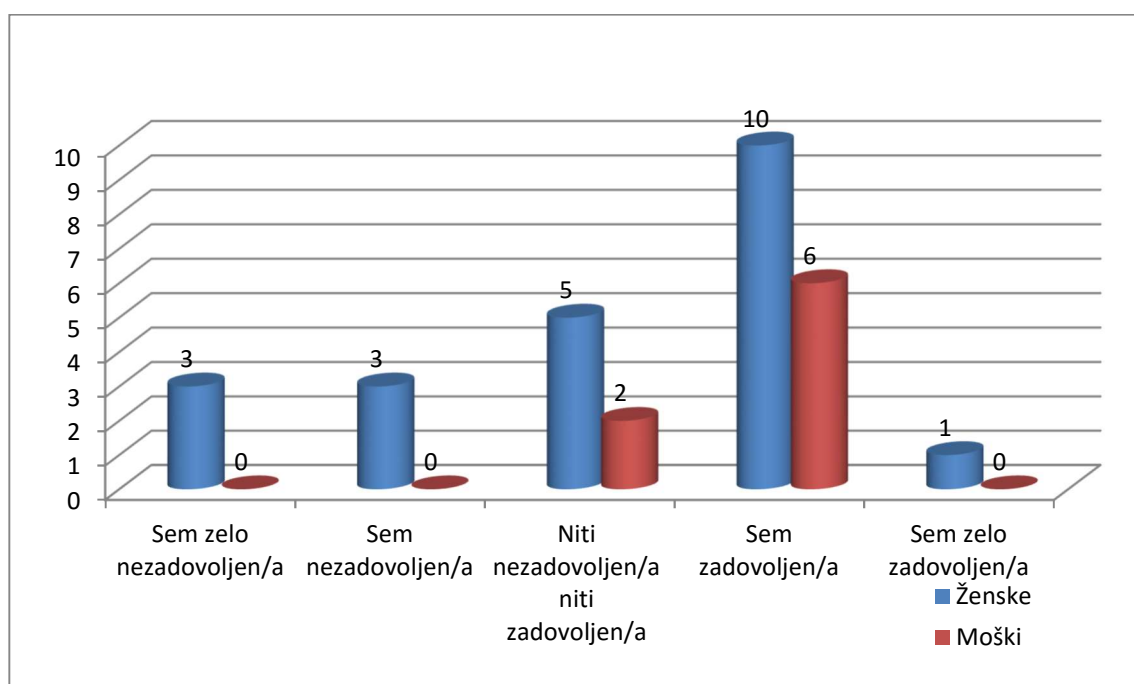
Vse ženske razen ene, ki pomoč pri negi potrebujejo, so z njo zadovoljne ali zelo zadovoljne.

Od vseh anketiranih moških le en potrebuje pomoč pri negi, ta je z njo nezadovoljen.

Tabela 4.19.: Ali ste zadovoljni z zdravstveno službo v domu?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Sem zelo nezadovoljen/a	3	0	3	13,6%	0,0%	10,0%
Sem nezadovoljen/a	3	0	3	13,6%	0,0%	10,0%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	5	2	7	22,7%	25,0%	23,3%
Sem zadovoljen/a	10	6	16	45,5%	75,0%	53,4%
Sem zelo zadovoljen/a	1	0	1	4,6%	0,0%	3,3%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.19.: Ali ste zadovoljni z zdravstveno službo v domu?

V večini so stanovalci z zdravstveno službo v domu zadovoljni ali zelo zadovoljni, ena petina jih je nezadovoljnih ali zelo nezadovoljnih, nekaj manj kot četrtna jih je niti nezadovoljnih niti zadovoljnih.

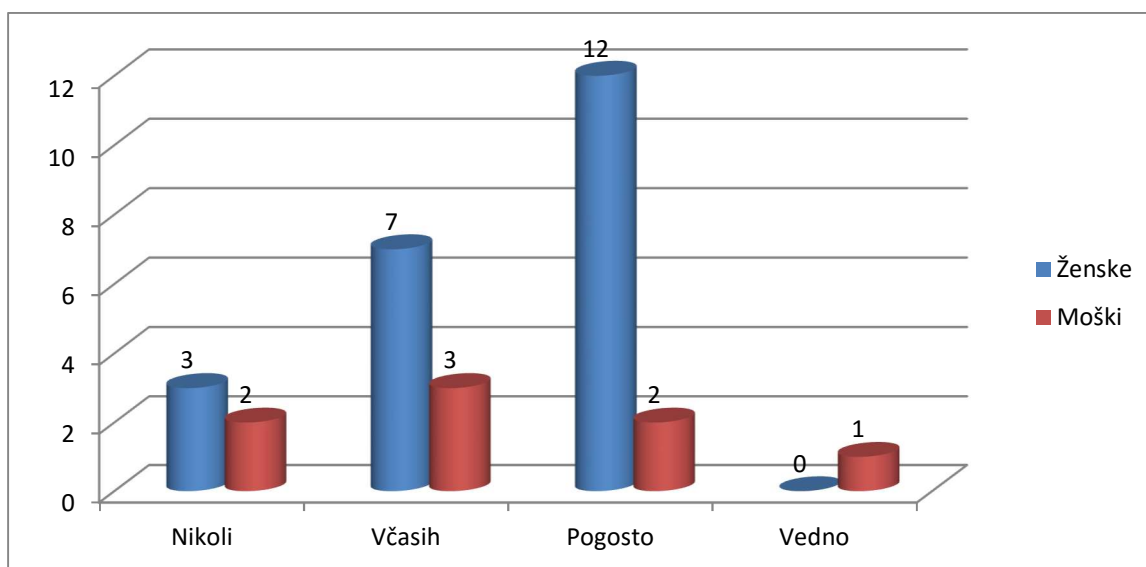
Nekoliko bolj zadovoljni so moški: tri četrtine je zadovoljnih in ena četrtna niti nezadovoljnih niti zadovoljnih.

Več kot ena četrtna vseh žensk je nezadovoljnih ali zelo nezadovoljnih, dobra polovica pa je zadovoljnih ali zelo zadovoljnih.

Tabela 4.20.: Ali zaposleni v domu upoštevajo vaše mnenje in pripombe, če jih imate?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Nikoli	3	2	5	13,6%	25,0%	16,7%
Včasih	7	3	10	31,9%	37,5%	33,3%
Pogosto	12	2	14	54,5%	25,0%	46,7%
Vedno	0	1	1	0,0%	12,5%	3,3%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.20.: Ali zaposleni v domu upoštevajo vaše mnenje in pripombe, če jih imate?

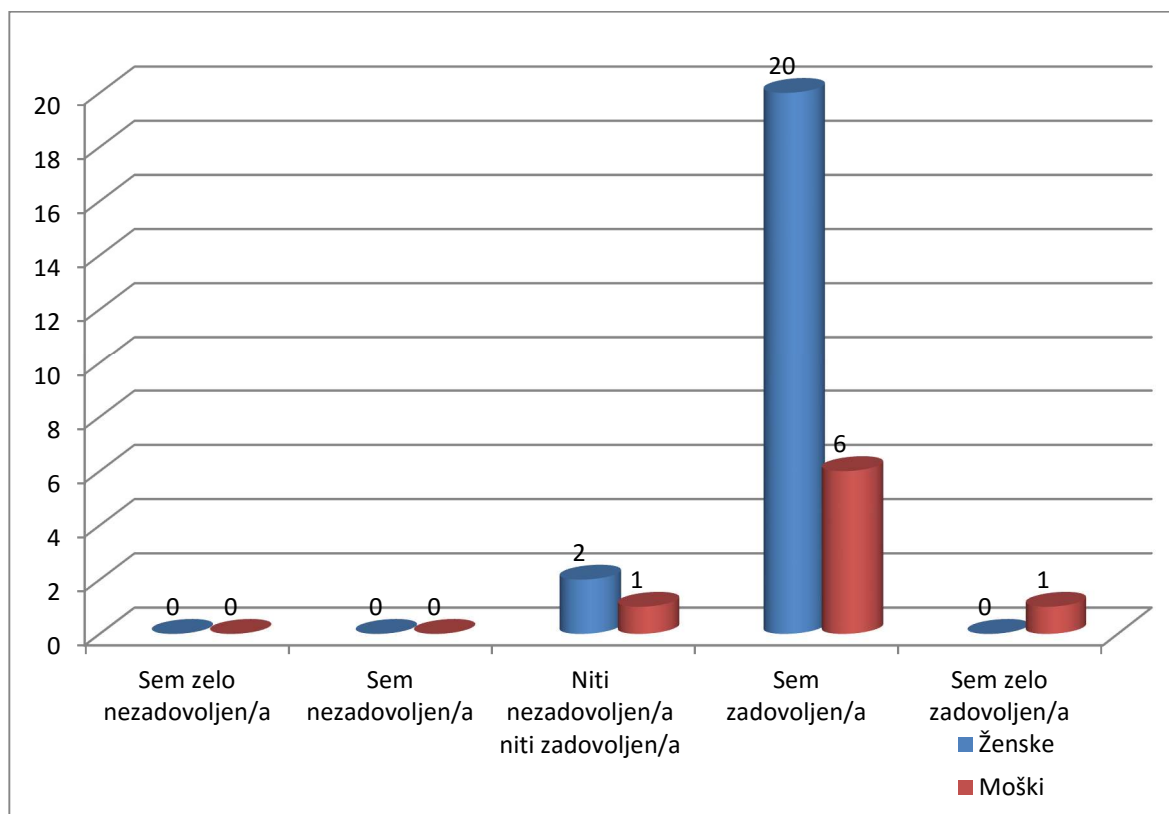
Polovica stanovalcev občuti, da je njihovo mnenje in pripombe pogosto ali vedno upoštevano, medtem ko je ena tretjina mnenja, da včasih, 16,7% pa pravi, da zaposleni nikoli ne upoštevajo njihovega mnenja in pripomb.

Da je njihovo mnenje in pripombe pogosto upoštevano je odgovorilo 54,5% žensk in 25% moških, 12,5% moških pa, da je upoštevano vedno. Da zaposleni v domu tega nikoli ne upoštevajo se je izrekla četrtna moških in 13,6% žensk.

Tabela 4.21.: Ali ste zadovoljni z možnostmi razporejanja svojih aktivnosti skozi dan?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Sem zelo nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Sem nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	2	1	3	9,1%	12,5%	10,0%
Sem zadovoljen/a	20	6	26	90,9%	75,0%	86,7%
Sem zelo zadovoljen/a	0	1	1	0,0%	12,5%	3,3%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.21.: Ali ste zadovoljni z možnostmi razporejanja svojih aktivnosti skozi dan?

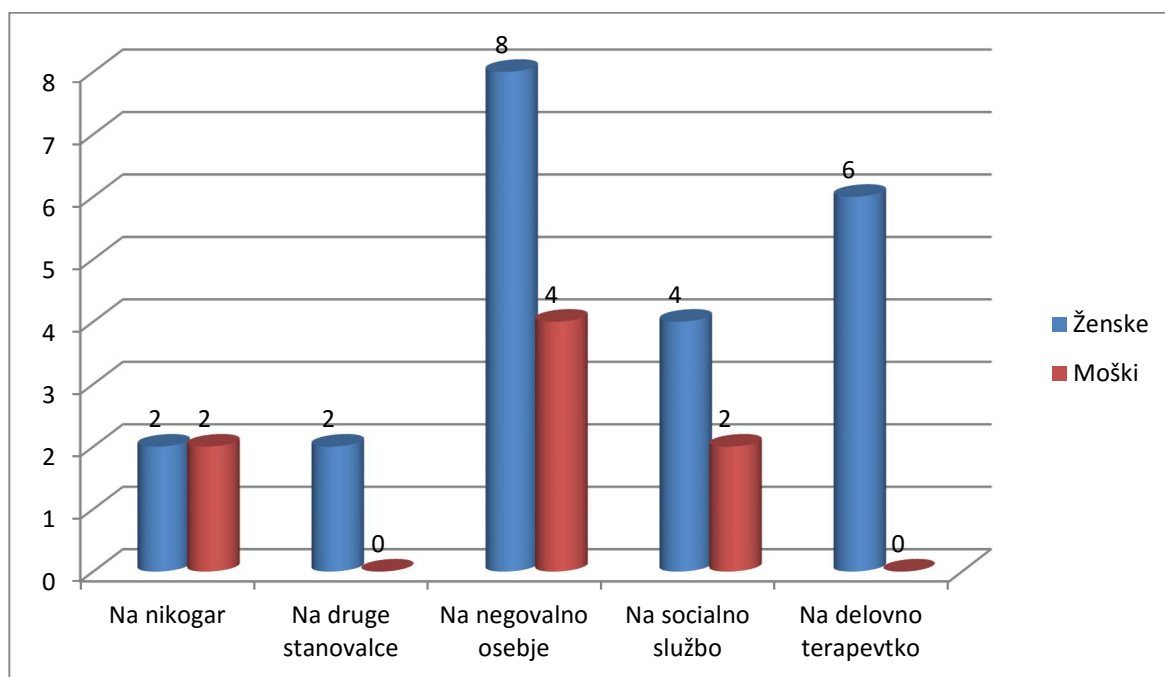
Pri odgovoru na to vprašanje so bili stanovalci precej enotni, kar 90,9% žensk in 75% moških je z možnostmi razporejanja aktivnosti skozi dan zadovoljnih, 12,5% moških pa zelo zadovoljnih. Kot niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a se je opredelilo 10% vseh vprašanih, nihče pa s tem ni nezadovoljen ali zelo nezadovoljen.

Stanovalci se na dnevni red v domu ponavadi hitro prilagodijo. Navadijo se, da so obroki vsak dan ob istih urah, vmes pa lahko koristijo prosti čas po lastni izbiri.

Tabela 4.22.: Na koga se napogosteje obrnete, ko imate težave?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Na nikogar	2	2	4	9,1%	25,0%	13,3%
Na druge stanovalce	2	0	2	9,1%	0,0%	6,7%
Na negovalno osebje	8	4	12	36,4%	50,0%	40,0%
Na socialno službo	4	2	6	18,2%	25,0%	20,0%
Na delovno terapevtko	6	0	6	27,2%	0,0%	20,0%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.22.: Na koga se napogosteje obrnete, ko imate težave?

Stanovalci se s težavami najpogosteje obrnejo na negovalno osebje, tako je odgovorilo 40% vseh vprašanih. Po 20% se jih obrne na socialno službo in delovno terapevtko, 6,7% na druge stanovalce, 13,3% pa je takih, ki se s težavami ne obrnejo na nikogar.

Polovica moških pomoč poišče pri negovalnem osebju, četrtnina se obrne na socialno službo, četrtnina pa pomoči ne poišče.

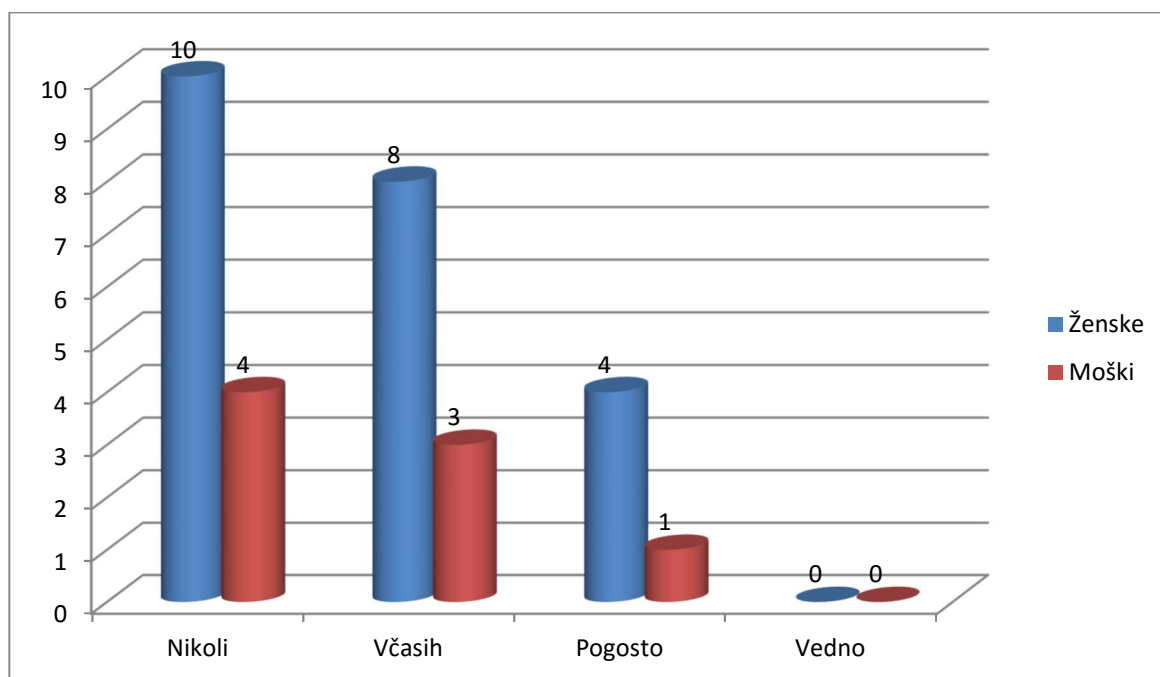
Tudi ženske se največkrat obrnejo na negovalno osebje, kar v 36,4%, na delovno terapevtko se jih obrne 27,2%, 18,2% poišče pomoč pri socialni službi, 9,1% se jih s težavami obrne na sostanovalce in 9,1% ne poišče pomoči.

Sklepam, da se stanovalci najpogosteje s težavami obrnejo na negovalno osebje, saj imajo z njimi najpogostejše stike in so jim vedno na voljo. Dodati moram tudi, da sem ugotovila, da sem to vprašanje formulirala zelo široko, saj nisem opredelila vrste težav.

Tabela 4.23.: Kako pogosto se s težavami obrnete na socialno službo?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Nikoli	10	4	14	45,5%	50,0%	46,7%
Včasih	8	3	11	36,4%	37,5%	36,7%
Pogosto	4	1	5	18,1%	12,5%	16,6%
Vedno	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.23.: Kako pogosto se s težavami obrnete na socialno službo?

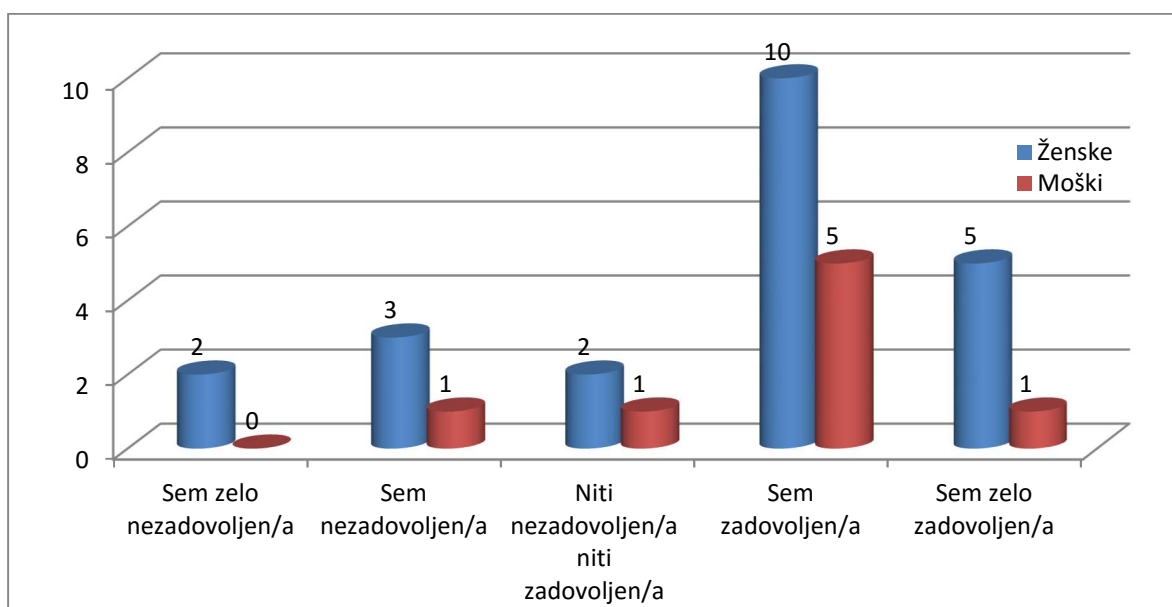
Nihče od stanovalcev se ne obrne na socialno službo, ko ima težave. Kar 50% moških in 45,5% žensk pa je navedlo, da se s težavami nikoli ne obrne na socialno službo. 36,7% vprašanih se na socialno službo obrne včasih, samo 16,6% pa je odgovorilo, da pogosto.

Velikih odstopanj pri odgovorih glede na spol ni zaznati.

Tabela 4.24.: Ali ste zadovoljni z delom socialne službe?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Sem zelo nezadovoljen/a	2	0	2	9,1%	0,0%	6,7%
Sem nezadovoljen/a	3	1	4	13,6%	12,5%	13,3%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	2	1	3	9,1%	12,5%	10,0%
Sem zadovoljen/a	10	5	15	45,5%	62,5%	50,0%
Sem zelo zadovoljen/a	5	1	6	22,7%	12,5%	20,0%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.24.: Ali ste zadovoljni z delom socialne službe?

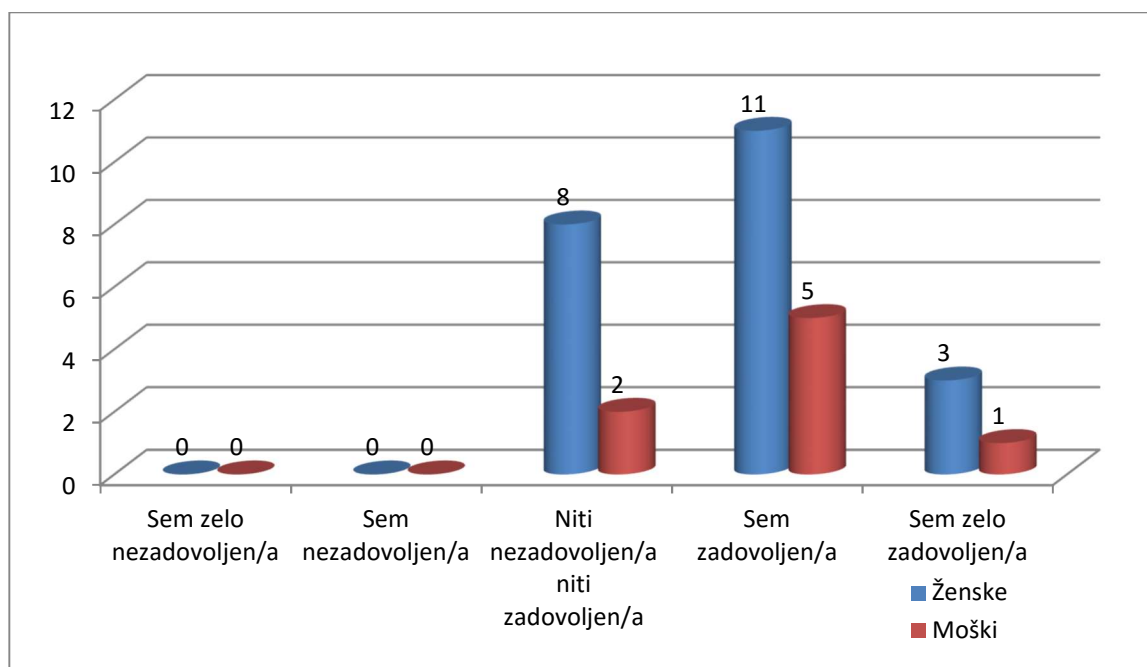
Kljub temu da se večina anketiranih stanovalcev s težavami nikoli ne obrne ali le občasno obrne na socialno službo, pa je anketa pokazala, da je kar polovica vseh z delom socialne službe zadovoljnih in petina zelo zadovoljnih. Niti nezadovoljnih niti zadovoljnih je 10% in petina je takih, ki so nezadovoljni ali zelo nezadovoljni. Pri zadovoljstvu z delom socialne službe ni bistvenih razlik glede na sploh stanovalcev.

Stanovalci se zavedajo in razumejo, da je socialna delavka med drugim preobremenjena tudi z administrativnimi deli in ji ostane manj časa za pogovore s stanovalci. Povedali so, da se s svojimi težavami redkeje obračajo na njo, saj se zavedajo, da ima za vse premalo časa. Svoje težave poskušajo najprej rešiti sami ali s pomočjo drugega osebja.

Tabela 4.25.: Ali ste na splošno zadovoljni z življenjem v Sončnem domu?

	Ženske	Moški	Skupaj	% Ženske	% Moški	% Skupaj
Sem zelo nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Sem nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	8	2	10	36,4%	25,0%	33,3%
Sem zadovoljen/a	11	5	16	50,0%	62,5%	53,4%
Sem zelo zadovoljen/a	3	1	4	13,6%	12,5%	13,3%
Skupaj	22	8	30	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.25.: Ali ste na splošno zadovoljni z življenjem v Sončnem domu?

Rezultati kažejo, da med anketiranimi stanovalci ni nikogar, ki bi bil z življenjem v Sončnem domu na splošno nezadovoljen ali zelo nezadovoljen. 53,4% jih je zadovoljnih in 13,3% zelo zadovoljnih. Ena tretjina stanovalcev se je pri tem vprašanju opredelila z niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a.

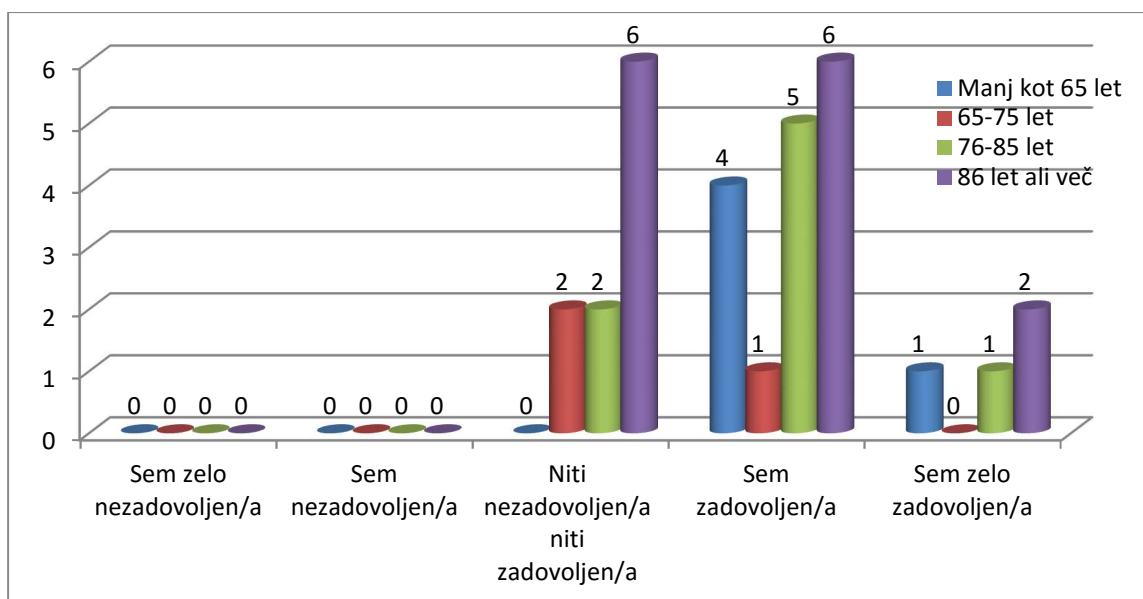
Tudi pri odgovorih na to vprašanje ni zaznati bistvenih odstopanj glede na spol stanovalcev.

Večina stanovalcev bi si sicer še vedno želela živeti v domačem okolju, vendar se zavedajo, da to ni več mogoče. Na nek način se s tem sprijaznijo in vdajo v usodo, prilagodijo se na življenje v domu.

Tabela 4.26.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na starost

	Manj kot 65 let	65-75 let	76-85 let	86 let ali več	% Manj kot 65 let	% 65-75 let	% 76-85 let	% 86 let ali več
Sem zelo nezadovoljen/a	0	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sem nezadovoljen/a	0	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	0	2	2	6	0,0%	66,7%	25,0%	42,9%
Sem zadovoljen/a	4	1	5	6	80,0%	33,3%	62,5%	42,9%
Sem zelo zadovoljen/a	1	0	1	2	20,0%	0,0%	12,5%	14,2%
Skupaj	5	3	8	14	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.26.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na starost

Glede na starost so na splošno najbolj zadovoljni stanovalci, mlajši od 65 let. Med 65. in 75. letom starosti se je dve tretjini stanovalcev izreklo, da niso niti nezadovoljni niti zadovoljni, ena tretjina pa kot zadovoljni. Pri starejših od 76 let pa je stopnja zadovoljstva spet višja.

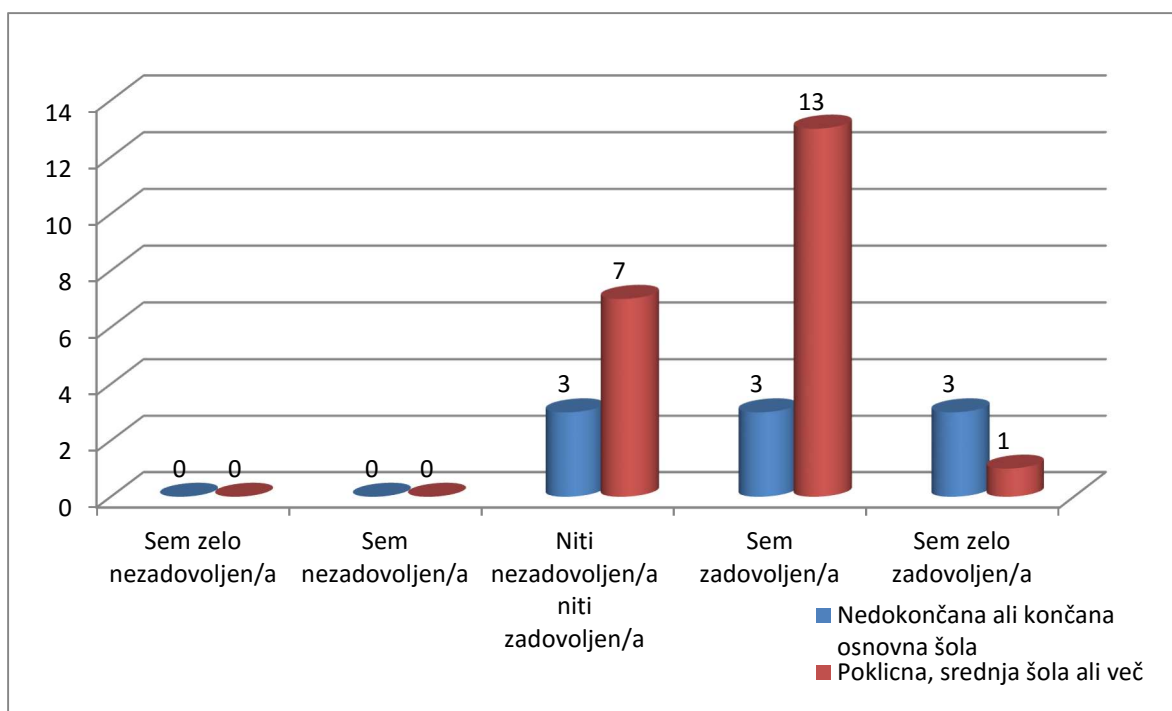
Predvidevam, da so mlajši stanovalci doma bolj na splošno zadovoljni z življenjem v domu, ker lažje ohranjajo stike z zunanjim okoljem. Bolj vešči so moderne tehnologije, to pa omogoča lažje ohranjanje prijateljstev.

Da so najmanj na splošno zadovoljni z življenjem v domu stari med 65 in 75 let, me je sprva presenetilo. Vendar so to starostniki, ki so se rodili po 2. svetovni vojni in ki so večino svojega življenja preživel v času gospodarske rasti. Navajeni so na več udobja in večje možnosti izbire kot starejše generacije.

Tabela 4.27.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na izobrazbo

	Nedokončana ali končana osnovna šola	Poklicna, srednja šola ali več	% Nedokončana ali končana osnovna šola	% Poklicna, srednja šola ali več
Sem zelo nezadovoljen/a	0	0	0,0%	0,0%
Sem nezadovoljen/a	0	0	0,0%	0,0%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	3	7	33,3%	33,3%
Sem zadovoljen/a	3	13	33,3%	61,9%
Sem zelo zadovoljen/a	3	1	33,3%	4,8%
Skupaj	9	21	100,0%	100,0%

Graf 4.27.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na izobrazbo

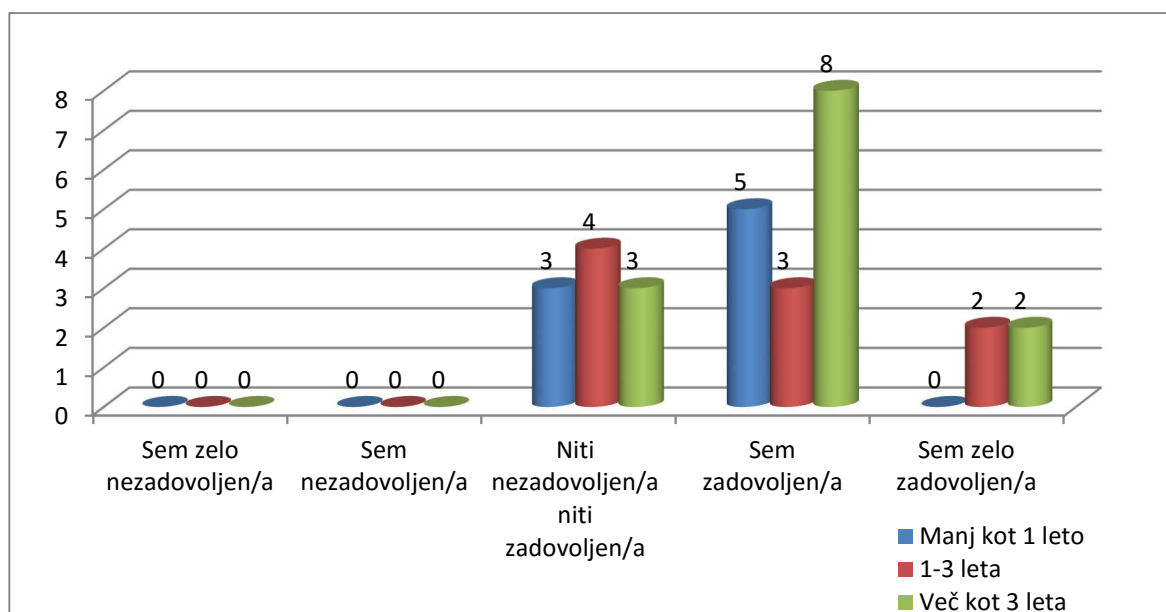

Med stanovanjci se je enak odstotek manj izobraženih in tistih, ki imajo končano poklicno šolo ali več, v 33,3% odločilo za odgovor niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a. Manj izobraženi so se tudi v enakem odstotku izrekli za zadovoljne in zelo zadovoljne. Med bolj izobraženimi pa je 61,9% zadovoljnih in 4,8% zelo zadovoljnih stanovalcev.

Tabela 4.28.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na to, kako dolgo stanovalci živijo v Sončnem domu

	Manj kot 1 leto	1-3 leta	Več kot 3 leta	% Manj kot 1 leto	% 1-3 leta	% Več kot 3 leta
Sem zelo nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Sem nezadovoljen/a	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	3	4	3	37,5%	44,5%	23,1%
Sem zadovoljen/a	5	3	8	62,5%	33,3%	61,5%
Sem zelo zadovoljen/a	0	2	2	0,0%	22,2%	15,4%
Skupaj	8	9	13	100,0%	100,0%	100,0%

Graf 4.28.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na to, kako dolgo stanovalci živijo v Sončnem domu

Na splošno so z življenjem v Sončnem domu bolj zadovoljni tisti stanovalci, ki dalj časa živijo v domu.

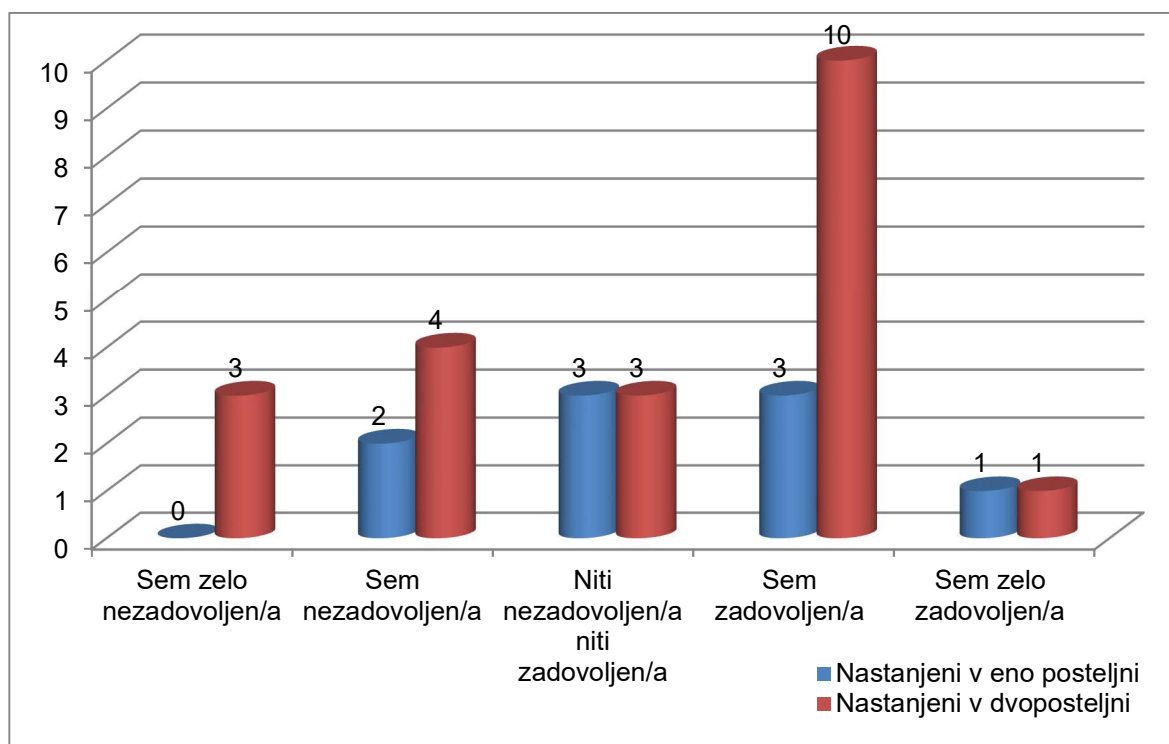
Med tistimi, ki tam živijo med 1 in 3 leti se je nekoliko manj kot polovica anketiranih opredelilo kot niti nezadovoljni niti zadovoljni, medtem ko se jih je 55,5% izreklo za zadovoljne ali zelo zadovoljne.

Na to, da so bolj na splošno zadovoljni z življenjem v domu tisti stanovalci, ki tam živijo več kot tri leta, po mojem mnenju vpliva to, da so se na domsko življenje že bolj prilagodili. Navadili so se na zaposlene in z njimi razvili dobre odnose, prav tako pa so se v domu že lahko stkali nova prijateljstva.

Tabela 4.29.: Zadovoljstvo s sobo glede na vrsto sobe

	V enoposteljni	V dvoposteljni	V enoposteljni %	V dvoposteljni %
Sem zelo nezadovoljen/a	0	3	0,0%	14,3%
Sem nezadovoljen/a	2	4	22,3%	19,0%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	3	3	33,3%	14,3%
Sem zadovoljen/a	3	10	33,3%	47,6%
Sem zelo zadovoljen/a	1	1	11,1%	4,8%
Skupaj	9	21	100,0%	100,0%

Graf 4.29.: Zadovoljstvo s sobo glede na vrsto sobe

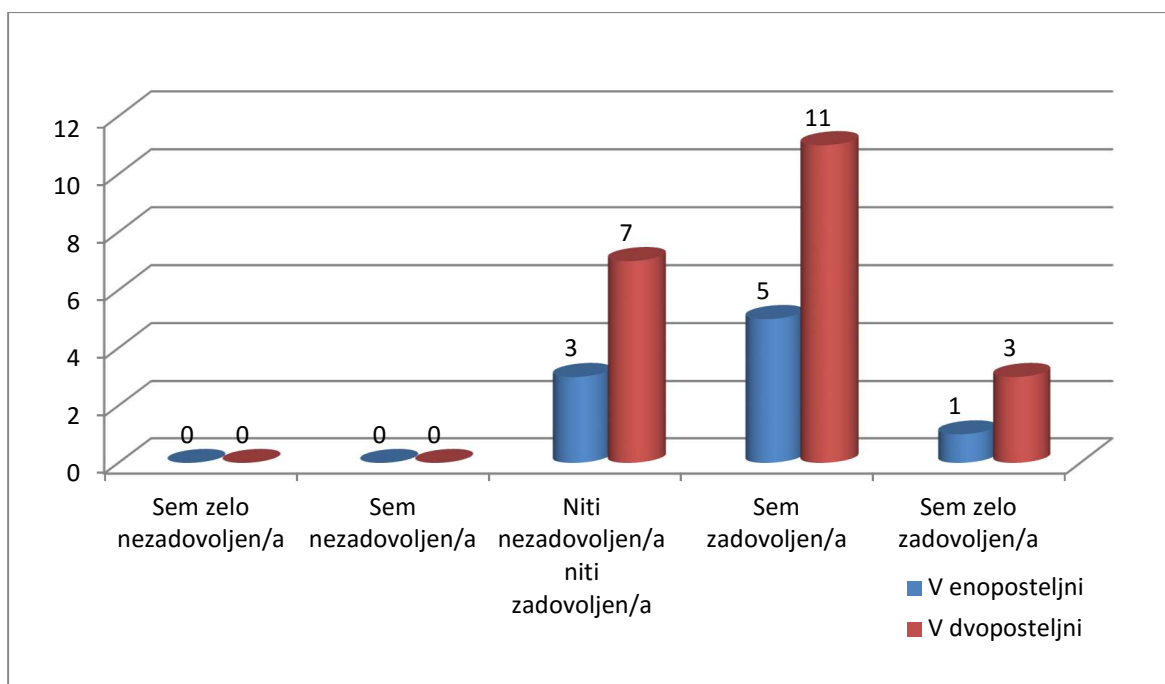

Tistih stanovalcev, ki so s sobo nezadovoljni je procentualno več v dvoposteljni sobi, a ker se je kar 19% več stanovalcev v enoposteljni sobi kot tistih v dvoposteljni sobi opredelilo kot niti nezadovoljne niti zadovoljne, je nekoliko večji odstotek v dvoposteljni sobi.

Tabela 4.30.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na vrsto sobe

	V enoposteljni	V dvoposteljni	V enoposteljni %	V dvoposteljni %
Sem zelo nezadovoljen/a	0	0	0,0%	0,0%
Sem nezadovoljen/a	0	0	0,0%	0,0%
Niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a	3	7	33,3%	33,3%
Sem zadovoljen/a	5	11	55,6%	52,4%
Sem zelo zadovoljen/a	1	3	11,1%	14,3%
Skupaj	9	21	100,0%	100,0%

Graf 4.30.: Splošno zadovoljstvo z življenjem v Sončnem domu glede na vrsto sobe

Glede na vrsto sobe je anketa pokazala, da ena tretjina stanovalcev na splošno z življenjem v Sončnem domu ni niti nezadovoljna niti zadovoljna, medtem ko sta dve tretjini stanovalcev zadovoljni ali zelo zadovoljni. Splošno zadovoljstvo z

življenjem v domu glede na vrsto sobe pa je skoraj povsem primerljivo med stanovalci, ki živijo v eno- in dvoposteljnih sobah.

Tekom urejanja in analize rezultatov ankete sem ugotovila, da bi se bilo priprave na raziskavo bolje lotiti drugače in bolj poglobljeno. Nekatera vprašanja v anketi so bila za samo raziskavo o zadovoljstvu stanovalcev manj smiselna oz. bi jih bilo potrebno formulirati na drugačen način. Anketiranci sami pa so povedali, da pogrešajo predvsem odgovor »srednje zadovoljen/a«, ki bi nadomestil postavljeni »niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a« in bi bil očitno bolj primerem pri vprašanjih, ki so se direktno nanašala na zadovolstvo s katerim od storitev ali področij.

5. SKLEPI

- Največjo starostno skupino stanovalcev Sončnega doma predstavljajo stari 86 let ali več, prevladujejo ženske.
- Več je stanovalcev, ki imajo končano vsaj poklicno šolo, kot tistih z nedokončano ali končano osnovno šolo. Več bolj izobraženih stanovalcev je moškega spola.
- Najpogostejši razlog za prihod v dom je bolezen.
- Stanovalci so zadovoljni z bivalnimi prostori ter s čistočo in vzdrževanjem prostorov v domu. S tem področjem so bolj zadovoljni stanovalci moškega spola.
- Stanovalci so zadovoljni z zagotavljanjem zasebnosti v domu in z možnostmi razporejanja svojih aktivnosti skozi dan.
- Ženske imajo bolj pogosto stike s svojci kot moški. Moški pa imajo več stikov s prijatelji in sosedi, ki so jih imeli pred prihodom v dom, kot ženske.
- Stanovalci se praviloma pogosto udeležujejo organiziranih aktivnosti v domu in veliko družijo z drugimi stanovalci.
- Več kot polovica stanovalcev se vsaj včasih počuti osamljene.

- Stanovalci doma so zadovoljni z osebjem v domu, zadovoljni so z negovalno in zdravstveno službo. Z negovalno službo so bolj zadovoljne ženske, z zdravstveno službo pa so bolj zadovoljni moški. Na splošno imajo stanovalci občutek, da zaposleni upoštevajo njihova mnenja in pripombe.
- Stanovalci so s hrano v domu zadovoljni.
- Stanovalci, ne glede na spol, se s težavami najpogosteje obrnejo na negovalno osebje. Pomoč redko poiščejo pri socialni službi, a so z delom socialne službe zadovoljni.
- Stanovalci so na splošno zadovoljni z življenjem v Sončnem domu.
- Najbolj na splošno zadovoljni z življenjem v Sončnem domu so v starostni skupini do 65 let. Sledi skupina stanovalcev starih med 76 in 85 let, nato stari 86 let ali več. Najmanj so na splošno z življenjem v Sončnem domu zadovoljni stari med 65 in 75 let.
- Stanovalci, ki so bolj izobraženi, so bolj na splošno zadovoljni z življenjem v Sončnem domu kot manj izobraženi.
- Stanovalci, ki v domu živijo več kot 3 leta, so bolj na splošno zadovoljni z življenjem v Sončnem domu kot stanovalci, ki tam živijo krajši čas.
- Stanovalci, ki so nastanjeni v dvoposteljni sobi, so bolj zadovoljni tako s sobo kot tudi na splošno z življenjem v Sončnem domu od tistih, ki so nastanjeni v enoposteljni sobi.

6. PREDLOGI

- Stanovalci sami so med anketiranjem večkrat predlagali, da bi bilo dobro, da bi bilo v domu zaposlenega več negovalnega osebja, in si želeli, da bi se osebje manj menjavalo med samimi oddelki. S tem bi bili zaposleni bolj razbremenjeni, več časa bi imeli za posameznega stanovalca. Če bi bili negovalci na istem odddelku vedno enaki, pa bi na odnosi med stanovalci in zaposlenimi lahko bili še bolj poglobljeni, zaposleni bi stanovalce bolje poznali in jim s tem lažje ustregli.
- Glede na to da stanovalci sami čutijo, da je socialna delavka v domu preobremenjena in se po pomoč k njej izredno redko zatečejo, bi priporočala, da se socialna služba v domu organizira v tem smislu, da npr. najmanj enkrat mesečno socialna delavka obišče vsakega stanovalca in ga povpraša o trenutnem počutju in zadovoljstvu.
- V domu nimajo veliko prostovoljcev, ki bi se družili s stanovalci. Dom bi tako lahko npr. povabil k sodelovanju katero od srednjih šol v Mariboru, da bi njihovi dijaki v okviru obveznih izbirnih vsebin v šoli obiskovali Sončni dom in stanovalce, sploh tiste, ki se pogosteje počutijo osamljeni. Tako bi prišlo tudi do več stika z zunanjim okoljem in do medgeneracijskega sodelovanja.
- Stanovalci Sončnega doma imajo prijatelje in znance, ki živijo v drugih domovih za stare v Mariboru. Dobro bi bilo, da bi se ti domovi med sabo povezovali in prirejali srečanja stanovalcev.
- Predlagam, da se v domu uredi več manjših zasebnih kotičkov za druženje, kamor bi se lahko manjše skupinice stanovalcev umaknile iz velikega prostora za druženje, ki je v vsakem nadstropju samo eden.

7. LITERATURA IN VIRI

Banič Govc, N. (2012), Skrb za ostarelega starša zadeva vso družino. Revija ZPIZ in ZDUS Vzajemnost, št. 10: 38-39.

Belič, M. (1997), Dom za starejše občane kot tretji dom. V: Hojnik-Zupanc, I. (ur.), Dodajmo življenje letom. Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2000), Družina in star človek. Socialno delo 39, 4-5: 287-292.

Dragoš, S. (2000), Socialne mreže in starost. Socialno delo 39, 4-5: 293-313.

Flaker, V. (1998), Odpiranje norosti: vzpon in padec totalnih ustanov. Ljubljana: Založba /*cf.

Flaker, V., Mali, J., Kodele, T., Grebenc, V., Škerjanc, J., Urek, M. (2008), Dolgotrajna oskrba: očrt potreb in odgovorov nanje. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Hojnik-Zupanc, I. (1997), Dodajmo življenje letom. Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.

Jež, L. (2013), Domsko varstvo na vrhu, pomoč na domu na dnu. Revija ZPIZ in ZDUS Vzajemnost, št.5: 24-25.

Korošak, M. (2013), Dom ni bolnišnica, je mesto življenja. Vzajemnost, št. 12: 16-19.

Mali, J. (2002), Starost, emocije in emocionalno delo v domovih za stare. Socialno delo 41, 6: 317-323.

Mali, J. (2004), Kvaliteta in zadovoljstvo stanovalcev in zaposlenih v domu starejših občanov. Socialno delo 43, 2-3: 106-115.

Mali, J. (2006), Koncept totalne ustanove in domovi za stare. Socialno delo 45, 1-2: 17-27.

Mali, J. (2008a), Od hiralnic do domov za stare ljudi. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Mali, J. (2008b), Raziskovanje značilnosti totalne institucije v domovih za stare. Dialogi 44, 10: 181-197.

Mali, J. (2009), Medgeneracijska solidarnost v obstoječih oblikah za stare ljudi. V: Tašner, V. (ur.), Brez spopada kultur, spolov, generacij. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Mesec, B. (1997), Metodologija raziskovanja v socialnem delu I. Študijsko gradivo za interno uporabo. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Milošević Arnold, V. (2003), Socialno delo s starimi ljudmi (Izbrani članki in referati). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Pečjak, V. (1998), Psihologija tretjega življenjskega obdobja. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete Univerze.

Pečjak, V. (2007), Psihologija staranja. Bled: Samozaložba.

Ramovš, J. (2003), Kakovostna starost. Socialna gerontologija in gerontagogika. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Ramovš, J. (2016), Tri četrtine onemoglih oskrbujejo svojci. Vzajemnost, št. 6: 16.

Svažič, F. (1994), Socialni delavec v domu za starejše občane – vez med stanovalci in svojci. V: Hojnik-Zupanc, I. (ur.), Star človek in družina. Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.

Zakon o socialnem varstvu (2007), Uradni list RS, št. 54/92, 56/92, 1/99, 41/99, 36/2000, 54/2000, 26/01, 110/02, 2/04, 7/04, 36/04 – UPB1, 105/06, 114/06, 3/07 – UPB2, 23/07, 41/07, 62/10, 57/12. Ljubljana: Uradni list.

Skupnost socialnih zavodov Slovenije (SSZS). Splošno o domovih in posebnih zavodih.

URL: <http://www.ssz-slo.si/splosno-o-domovih-in-posebnih-zavodih> (29. 6. 2016)

Skupnost socialnih zavodov Slovenije (SSZS). Predstavitev skupnosti.

URL: <http://www.ssz-slo.si/predstavitev-skupnosti> (29 .6. 2016)

Sončni dom. O Sončnem domu.

URL: <http://soncnidom.si/o-soncnem-domu/> (14. 7. 2016)

Statistični urad RS. Število in sestava prebivalstva.

URL: <http://www.stat.si/StatWeb/pregled-podrocja?idp=104&headerbar=15#>
(9. 6. 2016)

Varna starost. Domovi za starejše. Pogosta vprašanja.

URL: http://varnastarost.si/domovi_za_starejse/pogosta_vprasanja/ (14.7.2016)

8. PRILOGE

PRILOGA 1: VPRAŠALNIK

1. SPOL Ž M
2. STAROST
 - a) manj kot 65 let
 - b) 65 – 75 let
 - c) 76 – 85 let
 - d) 86 let ali več
3. IZOBRAZBA
 - a) nedokončana ali končana osnovna šola
 - b) poklicna, srednja šola ali več
4. KAKO DOLGO STE ŽE V SONČNEM DOMU?
 - a) manj kot 1 leto
 - b) 1 – 3 leta
 - c) več kot 3 leta
5. ZAKAJ STE SE ODLOČILI PRESELITI V DOM?
 - a) zaradi bolezni
 - b) ker sem živel/a sam/a
 - c) drugo
6. STE NASTANJENI V ENO- ALI DVOPOSTELJNI SOBI?
 - a) v enoposteljni
 - b) v dvoposteljni
7. ALI STE S SOBO ZADOVOLJNI?
 - a) sem zelo nezadovoljen/a
 - b) sem nezadovoljen/a
 - c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a
 - d) sem zadovoljen/a
 - e) sem zelo zadovoljen/a
8. ALI STE ZADOVOLJNI S SKUPNIMI PROSTORI V DOMU?
 - a) sem zelo nezadovoljen/a
 - b) sem nezadovoljen/a
 - c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a

- d) sem zadovoljen/a
 - e) sem zelo zadovoljen/a
9. ALI STE ZADOVOLJNI Z ZAGOTAVLJANJEM ZASEBNOSTI V DOMU?
- a) sem zelo nezadovoljen/a
 - b) sem nezadovoljen/a
 - c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a
 - d) sem zadovoljen/a
 - e) sem zelo zadovoljen/a
10. KAKO POGOSTO IMATE STIKE S SVOJCI?
- a) nikoli
 - b) redko
 - c) pogosto (vsak teden)
 - d) zelo pogosto (vsak dan ali skoraj vsak dan)
11. KAKO POGOSTO IMATE STIKE S PRIJATELJI / SOSEDI, KI STE JIH IMELI PRED SELITVIJO V DOM?
- a) nikoli
 - b) redko
 - c) pogosto (vsak mesec)
 - d) zelo pogosto (vsak teden)
12. KAKO POGOSTO SE DRUŽITE Z DRUGIMI STANOVALCI DOMA?
- a) nikoli
 - b) do 1 uro na dan
 - c) od 1 do 4 ure na dan
 - d) več kot 4 ure na dan
13. KAKO POGOSTO SE UDELEŽUJETE SKUPINSKIH AKTIVNOSTI, KI SO VAM V DOMU NA VOLJO?
- a) aktivnosti se ne udeležujem
 - b) 1 – 3 aktivnosti tedensko
 - c) več kot 3 aktivnosti tedensko
14. ALI SE KDAJ POČUTITE OSAMLJENI?
- a) nikoli
 - b) včasih
 - c) pogosto
15. ALI STE ZADOVOLJNI Z OSEBJEM V DOMU?
- a) sem zelo nezadovoljen/a
 - b) sem nezadovoljen/a
 - c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a

- d) sem zadovoljen/a
 - e) sem zelo zadovoljen/a
16. ALI STE ZADOVOLJNI S ČISTOČO IN VZDRŽEVANJEM BIVALNIH PROSTOROV V DOMU?
- a) sem zelo nezadovoljen/a
 - b) sem nezadovoljen/a
 - c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a
 - d) sem zadovoljen/a
 - e) sem zelo zadovoljen/a
17. ALI STE ZADOVOLJNI S HRANO V DOMU?
- a) sem zelo nezadovoljen/a
 - b) sem nezadovoljen/a
 - c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a
 - d) sem zadovoljen/a
 - e) sem zelo zadovoljen/a
18. ALI STE ZADOVOLJNI Z NEGOVALNO SLUŽBO V DOMU?
- a) pomoči pri negi ne potrebujem
 - b) sem zelo nezadovoljen/a
 - c) sem nezadovoljen/a
 - d) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a
 - e) sem zadovoljen/a
 - f) sem zelo zadovoljen/a
19. ALI STE ZADOVOLJNI Z ZDRAVSTVENO SLUŽBO V DOMU?
- a) sem zelo nezadovoljen/a
 - b) sem nezadovoljen/a
 - c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a
 - d) sem zadovoljen/a
 - e) sem zelo zadovoljen/a
20. ALI ZAPOSLENI V DOMU UPOŠTEVAJO VAŠE MNENJE IN PRIPOMBE, ČE JIH IMATE?
- a) nikoli
 - b) včasih
 - c) pogosto
 - d) vedno
21. ALI STE ZADOVOLJNI Z MOŽNOSTMI RAZPOREJANJA SVOJIH AKTIVNOSTI SKOZI DAN?
- a) sem zelo nezadovoljen/a

- b) sem nezadovoljen/a
- c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a
- d) sem zadovoljen/a
- e) sem zelo zadovoljen/a

22. NA KOGA SE NAJPOGOSTEJE OBRNETE, KO IMATE TEŽAVE?

- a) na nikogar
- b) na druge stanovalce
- c) na negovalno osebje
- d) na socialno službo
- e) na delovno terapevko

23. KAKO POGOSTO SE S TEŽAVAMI OBRNETE NA SOCIALNO SLUŽBO?

- a) nikoli
- b) včasih
- c) pogosto
- d) vedno

24. ALI STE ZADOVOLJNI Z DELOM SOCIALNE SLUŽBE?

- a) sem zelo nezadovoljen/a
- b) sem nezadovoljen/a
- c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a
- d) sem zadovoljen/a
- e) sem zelo zadovoljen/a

25. ALI STE NA SPLOŠNO ZADOVOLJNI Z ŽIVLJENJEM V SONČNEM DOMU?

- a) sem zelo nezadovoljen/a
- b) sem nezadovoljen/a
- c) niti nezadovoljen/a niti zadovoljen/a
- d) sem zadovoljen/a
- e) sem zelo zadovoljen/a

PRILOGA 2: ZBIRNIK PODATKOV

Št. Ankete	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
1.	m	a	a	b	a	b	d	e	d	d	c	d	c	a	e	e	e	a	d	d	e	d	b	d	e
2.	m	c	b	c	a	b	a	e	d	b	a	b	b	c	c	d	b	a	d	b	d	d	c	d	d
3.	m	c	b	a	b	a	c	d	c	c	c	c	c	b	c	d	b	a	c	a	d	c	a	c	d
4.	m	c	b	c	a	b	d	d	d	b	b	c	c	b	d	d	d	a	d	c	d	c	a	d	d
5.	ž	a	b	b	a	b	a	e	d	b	b	d	c	a	d	e	d	e	c	b	d	b	b	a	d
6.	m	c	b	a	a	b	d	d	d	d	c	c	b	a	d	d	c	a	d	b	d	a	a	d	c
7.	m	d	b	c	a	b	b	d	b	b	b	c	c	b	d	d	c	a	d	c	d	c	a	d	d
8.	m	d	b	b	a	b	c	d	a	b	b	d	c	b	d	e	d	c	c	a	c	a	b	b	c
9.	m	d	b	b	a	a	d	e	e	d	c	c	b	b	d	e	d	a	d	b	d	c	b	e	d
10.	ž	a	a	c	a	b	a	d	a	d	d	c	b	c	d	c	c	e	d	c	d	e	a	e	d
11.	ž	a	b	a	a	b	d	e	d	c	d	a	b	a	e	e	b	a	b	c	d	c	c	e	d
12.	ž	a	b	c	c	a	d	d	d	b	a	c	c	a	e	d	d	e	d	c	d	c	a	d	d
13.	ž	b	b	c	a	b	d	d	c	d	b	b	c	a	c	c	e	a	d	b	c	d	b	d	c
14.	ž	b	b	b	a	b	b	d	d	d	b	c	a	c	d	d	c	e	d	b	d	c	a	c	c
15.	ž	b	b	c	a	a	c	d	d	c	a	c	c	a	b	d	d	e	d	b	d	a	b	d	d
16.	ž	c	a	a	a	b	b	c	d	d	d	d	c	b	e	d	c	f	d	c	d	e	b	e	d
17.	ž	c	a	a	b	b	c	d	d	c	c	c	b	b	b	d	c	a	a	a	d	d	b	b	c
18.	ž	c	a	b	a	b	d	e	d	c	d	d	a	b	d	e	d	a	b	b	d	d	c	d	e
19.	ž	c	b	a	a	b	d	d	b	c	c	d	c	a	e	e	d	f	c	c	d	c	a	d	d
20.	ž	d	b	b	b	a	c	b	d	d	a	a	a	a	c	d	c	a	a	b	d	c	b	a	c
21.	ž	d	a	a	a	a	b	d	b	d	a	c	b	c	d	e	d	a	d	c	d	e	b	d	c
22.	ž	d	b	b	a	a	d	d	d	c	b	c	c	a	d	d	d	e	d	c	d	c	a	d	d
23.	ž	d	b	c	b	b	d	d	d	c	a	c	c	c	e	d	b	e	d	a	c	c	a	d	c
24.	ž	d	b	c	b	a	b	d	d	c	b	d	c	a	a	e	b	c	a	b	d	b	a	b	c
25.	ž	d	a	b	a	b	b	d	b	c	d	c	c	c	d	e	e	a	e	b	d	a	a	b	c
26.	ž	d	a	c	b	b	d	d	d	a	d	c	b	b	d	e	e	a	d	c	d	d	c	e	d
27.	ž	d	b	c	b	b	e	d	d	d	b	c	b	a	d	e	d	e	c	c	d	e	c	e	e
28.	ž	d	b	a	c	b	d	d	d	c	b	c	a	a	d	e	c	e	c	c	d	e	a	d	d
29.	ž	d	a	c	b	a	e	e	e	a	a	d	c	a	d	d	d	a	c	c	d	e	a	c	e
30.	ž	d	b	c	a	b	c	d	d	c	c	c	b	b	d	e	c	f	b	a	d	c	b	d	d

